

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 155/2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Α΄ Τακτική Ολομέλεια
Συνεδρίαση της 21ης Οκτωβρίου 2021**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ευγενία Βελώνη, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.).

Μέλη: Βασιλική Πανταζή, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη, Θεόδωρος Ψυχογιός Αντιπρόεδροι του Ν.Σ.Κ, Βασιλική Τύρου, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Αντώνιος Τασόπουλος, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρος Σπυρόπουλος, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Χρήστος Μητκίδης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Μαρία Σπάσου, Ευάγγελος Μαρίνης, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννα Λεμπέση, Νικόλαος Μουκαζής, Περικλής Αγγέλου, Παρασκευάς Χρυσοστομίδης, Ιωάννης Αλεξανδράκης, Νικόλαος Πατηνιώτης, Φωτεινή Δεδούση, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο των: 1) Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης/Διεύθυνσης Εισπράξεων/Τμημάτων Β΄, Α΄ και 2) Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και ΕΦΚ/ Διεύθυνσης Τελωνειακών Διαδικασιών/Τμήματος Δ΄ της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), με αριθμό πρωτ. Δ.ΕΙΣΠΡ. Β 1146849 ΕΞ 2020/28-12-2020.

Περίληψη Ερωτήματος: Τίθενται διάφορα ερωτήματα σχετικά με τον τρόπο (στο κεφάλαιο των οφειλών ή και στις προσαυξήσεις/τόκους και πρόστιμα εκπρόθεσμης

καταβολής) και τον χρόνο (ποια ημερομηνία) πίστωσης σε βάρος διαφόρων νομικών προσώπων, ποσών που αποδόθηκαν στο Ελληνικό Δημόσιο από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, στο οποίο είχαν παρακατατεθεί, σε εκτέλεση ποινικής απόφασης, μετά την δέσμευση τραπεζικών λογαριασμών τους, κατ' εφαρμογή των διατάξεων 7Α και 48 παρ. 5 του ν. 3691/2008, για οφειλές τούτων από Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ) και τελωνειακές οφειλές».

Επί του παραπάνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τακτική Ολομέλεια), γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στη Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών βεβαιώθηκαν σε βάρος των εταιρειών Κ.- Α.Ε. (πρώην Ε.Ρ.ΤΡ. Α.Ε.) και Ν.Ε.-Α.Ε. (πρώην Η.Ρ.- Α.Ε.) οφειλές τους, οι οποίες αντιστοιχούν σε Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (εφεξής ΕΕΤΗΔΕ) που εισέπραξαν από τα, κατά νόμο, υπόχρεα φυσικά και νομικά πρόσωπα και δεν απέδωσαν στο Ελληνικό Δημόσιο, πλέον τόκων υπερημερίας, και ειδικότερα:

α) Σε βάρος της εταιρείας Κ.- Α.Ε. (πρώην Ε.Ρ.ΤΡ. Α.Ε.) για ΕΕΤΗΔΕ από 21-11-2012 έως 30-11-2012, πλέον τόκων υπερημερίας: αα) 462.589,31 € (234.144,98 € ΕΕΤΗΔΕ και 228.444,33 € τόκοι υπερημερίας μέχρι 21-11-2012), αβ) 18.421.776,27 € (17.389.096,07 € ΕΕΤΗΔΕ και 1.032.68,20 € τόκοι υπερημερίας μέχρι 21-11-2012) και αγ) 37.449,38 € (τόκοι υπερημερίας από 22-11-2012 μέχρι 30-11-2012), ήτοι συνολικό ποσό: 18.921.814.96 €, καταβλητέο εφάπαξ την 03-12-2012 (ημερομηνία 1ης δόσης 03-12-2012). Τα ποσά αυτά επιβλήθηκαν σε βάρος του παραπάνω νομικού προσώπου από τη Δ/ση Οικονομικής Επιθεώρησης Αθηνών με την Καταλογιστική Απόφαση με αριθμό 487/17-01-2013, και βεβαιώθηκαν από τη Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών στις 21-01-2013 (Αριθμός Ταμειακής Βεβαίωσης 707/21-01-2013).

β) Σε βάρος της εταιρείας Ν.Ε.-Α.Ε (πρώην Η.Ρ.- Α.Ε) για ΕΕΤΗΔΕ χρήσεων 2011 και 2012, πλέον τόκων υπερημερίας: βα): i) 20.965.317,69 € (19.666.450,81 € ΕΕΤΗΔΕ και 1.298.866,88 € τόκοι υπερημερίας), ii) 13.004.030,39 € (12.404.196,90 € ΕΕΤΗΔΕ και 599.833,49 € τόκοι υπερημερίας), ήτοι συνολικό ποσό 33.969.348.08 €, καταβλητέο εφάπαξ στις 25-10-2012 (ημερομηνία α΄ δόσης 25-10-2012), που

επιβλήθηκαν με την Καταλογιστική Απόφαση, με αριθμό 12055/12-11-2012 και βεβαιώθηκαν στις 15-11-2012 (Αριθμός Ταμειακής Βεβαίωσης 12507/15-11-2012) από τις ίδιες ως άνω Υπηρεσίες για τη χρήση 2011, ββ) ποσό: 174.161.43 €, καταβλητέο εφάπαξ την 25-10-2012 (ημερομηνία α΄ δόσης 25-10-2012), που επιβλήθηκε με την Καταλογιστική Απόφαση, με αριθμό 486/17-01-2013, και βεβαιώθηκε στις 21-01-2013 (Αριθμός Ταμειακής Βεβαίωσης 708/21-01-2013) από τις ίδιες Υπηρεσίες για τη χρήση 2012.

2. Επίσης, σε βάρος των αυτών ως άνω εταιρειών Ε.Ρ.ΤΡ. και Κ.- Α.Ε. επιβλήθηκαν από το Δ΄ Τελωνείο Επίβλεψης Συγκροτημάτων (Τ.Ε.Σ.) Πειραιά, με τη με αριθμό 721/2012/20-3-2014 Καταλογιστική Απόφαση, πολλαπλά τέλη ύψους 3.910.961,04 € και φορολογικές επιβαρύνσεις (Φ.Π.Α., Ε.Φ.Κ. Ειδικό Τέλος-Δ.Ε.Τ.Ε.) ύψους 1.303.653,68 €, από τα οποία εισπράχθηκαν το 2014, μέσω κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών και κατάπτωσης τραπεζικής εγγυητικής επιστολής, 131.011,47 € από φορολογικές επιβαρύνσεις, πλέον 88.397,82 € από τόκους εκπρόθεσμης καταβολής.

3. Με τις με αριθμούς 12/17-01-2012 και 21/25-01-2012 διατάξεις του Προέδρου της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, βάσει των διατάξεων των άρθρων 7, 46 και 48 του ν. 3691/2008, απαγορεύτηκε η κίνηση των λεπτομερώς αναφερομένων σε αυτές τραπεζικών λογαριασμών με δικαιούχους, τις εταιρείες Η.Ρ.- Α.Ε, Ε.Ρ.ΤΡ-Α.Ε και τον εκπρόσωπο αυτών Δ. Ν. και την εταιρεία Κ.- Α. Ε., με νόμιμο εκπρόσωπο αυτής τον Δ. Ν., αντίστοιχα.

4. Περαιτέρω, με τη με αριθμό 39/2012 διάταξη του ν.4022/2011 του Ανακριτή Πλημμελειοδικών Αθηνών διατάχθηκε η απαγόρευση κίνησης των τηρούμενων στην Ελλάδα σε οποιοδήποτε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό τραπεζικών λογαριασμών οποιασδήποτε μορφής (ακόμη και κοινών με τρίτα πρόσωπα), τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων, καθώς και η δέσμευση και το άνοιγμα τυχόν διατηρούμενων σε οποιοδήποτε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό στην Ελλάδα θυρίδων θησαυροφυλακίου, με αποκλειστικούς δικαιούχους ή συνδικαιούχους τρίτα πρόσωπα των αναφερομένων σε αυτή κατηγορουμένων και για τους εκεί αναφερόμενους λόγους.

5. Οι κατηγορούμενοι, των οποίων περιουσιακά στοιχεία δεσμεύθηκαν με τις προαναφερόμενες διατάξεις, καταδικάστηκαν για τα αδικήματα της υπεξαίρεσης και της λαθρεμπορίας σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, πρωτοδίκως με τη με αριθμό 534/07-02-2017 απόφαση του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών και

τελεσιδίκως με τις με αριθμούς 2409/2019 και 2533/2019 αποφάσεις του Α΄ Πενταμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών (με ημερομηνία δημοσίευσης την 09-12-2019).

6. Με τη με αριθμό 1115/07-03-2017 παρεμπίπτουσα απόφαση του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, διατάχθηκε η απόδοση μέρους των δεσμευθέντων χρημάτων, μεταξύ άλλων, και στο Ελληνικό Δημόσιο, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 1 και 2 του ν. 4312/2014, και ειδικότερα: α) Η συγκέντρωση και παρακατάθεση σε δεσμευμένο άτοκο λογαριασμό του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΚΔ) του συνόλου των χρημάτων που βρίσκονταν δεσμευμένα σε διάφορους τραπεζικούς λογαριασμούς, συνολικού ποσού 120.910.680,00 € και β) η απόδοση στο Ελληνικό Δημόσιο των απαιτήσεών του, συνολικού ποσού 58.198.303,63 €, που είχαν καταστεί εισπρακτέες.

7. Στο σκεπτικό της απόφασης αυτής, εκτίθενται τα εξής: «...*Η ζημία του Ελληνικού Δημοσίου από την είσπραξη και μη απόδοση του ΕΕΤΗΔΕ... συνυπολογιζομένων των τόκων ανέρχονται σε 18.236.015,40 € για την Ε.Ρ.ΤΡ. και 33.969.348,09 € για την Η.Ρ έχουν ήδη καταστεί εισπρακτέες κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 2 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ.1 του ν.4312/2014 .. κατά τους παρακάτω χρόνους. Συγκεκριμένα:*

A) ... για την εταιρεία Κ.- Α.Ε (καθολική διάδοχο της εταιρείας Ε.Ρ.ΤΡ. στον κλάδο λιανικής εμπορίας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας) η απαίτηση του Ελληνικού Δημοσίου από ΕΕΤΗΔΕ έναντι της άνω εταιρείας κατέστη εισπρακτέα:

α) για το ποσό των (17.623.240,05 - 637.895,96 =) 16.985.344.09 € στις 21-3-2013 συνεπεία (άπρακτης) παρέλευσης της προθεσμίας αμφισβήτησης (διοικητικής ή δικαστικής) της σχετικής πράξης προσδιορισμού της ως προς το ποσό αυτό, αφού η οφειλέτρια εταιρεία, κατά τα ανωτέρω, ήγειρε αμφισβήτηση μόνο για το ποσό των 637.895,96 €, το οποίο και δεν συνυπολογίζεται στις εισπρακτέες απαιτήσεις του Δημοσίου και

β) για το ποσό των (1.298.574,91 - 47.006,60=) 11.251.571.31 €, που αφορά τόκους στις 11-7-2014 συνεπεία έκδοσης δικαστικής απόφασης.

B) ...για την εταιρεία Ν.Ε- Α.Ε (πρώην Η. Ρ.) η απαίτηση του Ελληνικού Δημοσίου από ΕΕΤΗΔΕ έναντι της ως άνω εταιρείας κατέστη εισπρακτέα για το ποσόν των 33.969.348.08 €, συνυπολογιζομένων των τόκων στις 8-9-2014 συνεπεία έκδοσης σχετικής οριστικής δικαστικής απόφασης. Επομένως, ενόψει όλων αυτών, κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παρ.2 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ.1 του ν. 4312/2014 και εφόσον δεν προέκυψε ότι θίγονται κατά τον χρόνο που κατέστη εισπρακτέα η απαίτηση του δημοσίου - ακόμα δε και μέχρι σήμερα (χρόνο έκδοσης της απόφασης) -

επικρατέστερα δικαιώματα τρίτων επί των μετρητών ή των τραπεζικών λογαριασμών, τα οποία είχαν αποκτηθεί με βάση κείμενες διατάξεις, πρέπει να διαταχθεί η απόδοση στο Ελληνικό Δημόσιο των ανωτέρω δεσμευθέντων ποσών και του υπολοίπου των προαναφερθέντων τραπεζικών λογαριασμών για τα οποία διατάσσεται η παρακατάθεσή τους σε δεσμευμένο άτοκο λογαριασμό στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ως δεσμευμένων χρηματικών απαιτήσεων

Γ) για τις εταιρείες Ε.Ρ.ΤΡ - Α.Ε και Κ.- Α.Ε. ... στο Ελληνικό Δημόσιο πρέπει να αποδοθεί το ποσό των 2.081.079,10 €, κατ' άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 4312/14 και το ποσό των 3.910.961,04 € που αφορά τα πολλαπλά τέλη ποσού που κατέστη εισπρακτέο κατ' άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 4312/14 μετά την έκδοση της με αρ. 729/31-3-2016 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά».

8. Με την από 18-05-2018 διάταξη της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών, η οποία εκδόθηκε κατόπιν υποβολής της αίτησης του Ελληνικού Δημοσίου, με αριθμό 19583/04-05-2018, παραγγέλθηκε η εκτέλεση της παραπάνω παρεμπόπτουσα απόφασης του Α' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών ως προς εκείνες τις διατάξεις που αφορούν στην παρακατάθεση και απόδοση στο Ελληνικό Δημόσιο συγκεκριμένων χρηματικών ποσών, όπως αυτά διαλαμβάνονται αναλυτικά στην εν λόγω παρεμπόπτουσα απόφαση, η οποία και εστάλη στην αρμόδια υπηρεσία (Δ/νση Εισπράξεων), με το με αριθμό 1110/φ.2419/23-05-2018 έγγραφο του Ν.Σ.Κ.

9. Με τη με αριθμό Α-ΠΕ 2034/31-10-2019 παρεμπόπτουσα απόφαση του Α' Πενταμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών απορρίφθηκαν αιτήσεις των παραπάνω εταιρειών Ε.Ρ.ΤΡ, Κ.-Α.Ε και Ν.Ε.- Α.Ε και κρίθηκε, μεταξύ άλλων, ότι: α) νόμιμα επιχειρήθηκε, κατά τις κείμενες διατάξεις, η εκτέλεση της παραπάνω 1115/2017 παρεμπόπτουσα απόφασης με διάταξη του Εισαγγελέα Εκτέλεσης της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών, ο οποίος είναι ο μόνος αρμόδιος να παραγγείλει την προσήκουσα εκτέλεσή της και ότι η απόφαση αυτή είναι άμεσα εκτελεστή, με επιμέλεια, όμως, του αρμοδίου Εισαγγελέα, β) από το με αριθμό 1057695 ΕΞ 2018/16-4-2018 έγγραφο της Επιχειρησιακής Μονάδας Είσπραξης (εφεξής Ε.Μ.ΕΙΣ.) αποδείχτηκε ότι το Ελληνικό Δημόσιο έχει ήδη εισπράξει το ποσό των 32.576.980,04 € έναντι του οφειλομένου από τις εταιρείες κεφαλαίου ΕΕΤΗΔΕ και τόκων και, επομένως, μετά από τη μείωση της βασικής οφειλής των εταιρειών προς το Δημόσιο, οι υπάρχουσες στο ΤΠΚΔ χρηματικές παρακαταθήκες επαρκούν για την ικανοποίηση των δανειστών τους, γ) το αποδοτέο στη Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών συνολικό ποσό ανέρχεται σε 32.676.980,04 € (6.932.274,69 € για την εταιρεία Κ.- Α.Ε. και 25.774.705,35 € για την εταιρεία Ν.Ε.-Α.Ε., αντί του συνολικού ποσού των

52.206.263,49 €, που διέταξε προς απόδοση η με αριθμό 1115/2017 απόφαση ή του υπολειπόμενου προς είσπραξη ποσού από τα παραπάνω νομικά πρόσωπα μετά την από κάθε αιτία είσπραξη από το Δημόσιο, σύμφωνα με τα λεπτομερώς αναφερόμενα στο έγγραφο της Ε.Μ.ΕΙΣ και δ) μετά την έναρξη εφαρμογής (από 01-07-2019) των διατάξεων του νέου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96), η με αριθμό 34054 οικ./φ.321/2019 (Β' 2237/10-06-2019) απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (ΚΥΑ), εξακολουθεί να ισχύει για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν και εφάρμοσαν τις παραπάνω διατάξεις του ν. 4312/2014, συνεπώς και για την εκτέλεση της με αριθμό 1115/2017 παρεμπόπτουσας απόφασης του Α' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών.

10. Στη συνέχεια, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων Αθηνών, σε εκτέλεση της με αριθμό 1115/2017 απόφασης του Α' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, προέβη: α) στις 27-01-2020 στην κατάθεση, σε τραπεζικό λογαριασμό της Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών, του συνολικού ποσού των 32.676.980,04 € (6.932.274,69 € για την εταιρεία Κ.- Α.Ε. και 25.774.705,35 € για την εταιρεία Ν.Ε.- Α.Ε.) και β) στις 30-1-2020 σε κατάθεση στο λογαριασμό του Δ' Τελωνείου Πειραιά στην Τράπεζα της Ελλάδος συνολικού ποσού 5.992.040,14 € (2.081.079,10 € και 3.910.961,04 €, σχ. το με αριθμό 3963/21-02-2020 έγγραφο του Δ' Τελωνείου Επίβλεψης Συγκροτημάτων Πειραιά).

11. Παράλληλα, για την επιδίωξη είσπραξης των παραπάνω ποσών επιβλήθηκαν από τη Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών και τη συναρμόδια Ε.Μ.ΕΙΣ. σε βάρος των οφειλετριών εταιρειών και του συνυπόχρεου για την καταβολή αυτών φυσικού προσώπου οι εξής αναγκαστικές κατασχέσεις στα χέρια διάφορων πιστωτικών ιδρυμάτων ως τρίτων, με την επίδοση αρμοδίως έγχαρτων και ηλεκτρονικών κατασχετηρίων εγγράφων:

α) Σε βάρος της εταιρείας Κ.- Α.Ε. εξήντα τεσσάρων (64) έγχαρτων και ηλεκτρονικών κατασχετηρίων, κατά τα έτη 2013 – 2019, επί των οποίων υποβλήθηκαν από πιστωτικό ίδρυμα επτά (7) θετικές δηλώσεις, με μηδενικό, όμως, ποσό απόδοσης, λόγω της ολικής δέσμευσης των ποσών των σε αυτό τηρούμενων λογαριασμών της οφειλέτριας, σε εκτέλεση της με αριθμό 21/25-01-2012 διάταξης του Προέδρου της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης.

β) Σε βάρος του συνυπεύθυνου Διευθύνοντα Συμβούλου της παραπάνω εταιρείας είκοσι (20) έγχαρτων και ηλεκτρονικών κατασχετηρίων, κατά τα έτη 2013-2014, επί

των οποίων υποβλήθηκαν δύο (2) θετικές δηλώσεις, με συνολική απόδοση 4,58 €, λόγω της με αριθμό 39/2012 προγενέστερης δέσμευσης του Ανακριτή Πλημμελειοδικών Αθηνών, ποσό που αποδόθηκε στις 14-07-2014.

γ) Σε βάρος της εταιρείας Ν.Ε.-Α.Ε. εξήντα οκτώ (68) έγχαρτων και ηλεκτρονικών κατασχετηρίων, κατά τα έτη 2012 – 2019, επί των οποίων υποβλήθηκαν είκοσι επτά (27) θετικές δηλώσεις, με μηδενικό ποσό απόδοσης, και με αναφορά, σε ορισμένες από αυτές, στην ολική δέσμευση των ποσών των τηρούμενων τραπεζικών λογαριασμών, βάσει των με αριθμούς 12/17-1-2012 και 21/25-1-2012 διατάξεων του Προέδρου της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης ή δυνάμει προγενέστερων κατασχετηρίων διαφόρων Δήμων της Επικράτειας, ιδιωτών, κ.λ.π.

δ) Σε βάρος του συνυπεύθυνου Διευθύνοντα Συμβούλου της παραπάνω εταιρείας Ν.Ε.-Α.Ε. τριάντα δύο (32) έγχαρτων και ηλεκτρονικών κατασχετηρίων, κατά τα έτη 2012-2014, επί των οποίων υποβλήθηκαν τέσσερις (4) θετικές δηλώσεις, με συνολική απόδοση 4,58 €, λόγω της με αριθμό 32/2012 προγενέστερης δέσμευσης του Ανακριτή Πλημμελειοδικών Αθηνών, ποσό που αποδόθηκε στις 14-07-2014.

12. Περαιτέρω, οι οφειλέτριες εταιρείες Κ.-Α.Ε και Ε.Ρ.ΤΡ.-Α.Ε υπέβαλαν στον Προϊστάμενο του Δ΄ Τελωνείου Επίβλεψης Συγκροτημάτων Πειραιά και στον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών και τον Διοικητή της ΑΑΔΕ, τις από 30-06-2020 και 01-07-2020 αιτήσεις, αντίστοιχα, με αίτημα την απαλλαγή των οφειλών τους από τόκους, πρόστιμα και ταμειακές προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, για λόγους ανωτέρας βίας, επικαλούμενες προς τούτο διάφορους λόγους και περιστατικά. Η πρώτη από τις αιτήσεις αυτές απορρίφθηκε από το Δ΄ Τελωνείο, με το με αριθμό 13408/28-07-2020 έγγραφό του, το οποίο και προέβη στην πίστωση των επίμαχων ποσών, ενώ επί της δεύτερης δεν υπήρξε έγγραφη απάντηση. Κατά της ρητής απόρριψης, κατά τα ως άνω, του παραπάνω αιτήματός τους οι αιτούσες άσκησαν αίτηση θεραπείας (με αριθμό 15627/03-09-2020) και ανακοπή, ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά (ΑΚ1121/30-9-2020), καθώς και ανακοπή κατά της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψής του, ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών (ΑΚ 5396/2020), αιτούμενες την ακύρωσή τους.

13. Με τα δεδομένα αυτά υποβλήθηκαν προς το Ν.Σ.Κ, ερωτήματα ως προς το αν τα επικαλούμενα από τις αιτούσες περιστατικά συνιστούν λόγους ανωτέρας βίας και, ως εκ τούτου, απαλλαγής τους από τόκους και πρόστιμα, και, ανεξάρτητα από αυτό, αν συντρέχει περίπτωση «απόδοσης», άλλως «εξόφλησης» των σχετικών οφειλών προς

το Δημόσιο πριν την κατάθεσή τους σε λογαριασμό του Δημοσίου, άλλως ως προς το ποιος είναι ο τρόπος και χρόνος πίστωσης των ποσών αυτών που αποδόθηκαν σε εκτέλεση της στο ιστορικό αναφερόμενης απόφασης του ποινικού δικαστηρίου, τα οποία αναλυτικώς παρατίθενται κατωτέρω.

14. Μετά την υποβολή του ερωτήματος οι οφειλέτριες εταιρείες υπέβαλαν στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους την από 26-04-2021 αίτηση, στην οποία αναφέρουν ότι παραιτήθηκαν από τις προαναφερόμενες ανακοπές τους [σχ.: α) η από 26-04-2021 Πράξη κατάθεσης Δήλωσης Παραίτησης ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά από την με ΑΚ 1121/30-9-2020 ανακοπή τους, καθώς και η από 26-04-2021 Δήλωση Παραίτησης, β) η με αριθμό πρωτ. Χ1618/26-4-2021 βεβαίωση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά, με την οποία βεβαιώνεται η κατάθεση της από 26-4-2021 Δήλωσης Παραίτησης και γ) η από 26-04-2021 Δήλωση Παραίτησης ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών από την με ΑΚ 5396/2020 ανακοπή, καθώς και η με αριθμό Χ12576/26-04-2021 Πράξη κατάθεσης της Δήλωσης αυτής].

15. Επί των τεθέντων ερωτημάτων εκδόθηκε η γνωμοδότηση, με αριθμό 94/2021 του Ν.Σ.Κ. (Τμήματος Β'), με την οποία δόθηκαν αντίστοιχες απαντήσεις, οι οποίες διατυπώθηκαν ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία. Όμως, λόγω της μείζονος σπουδαιότητας των νομικών θεμάτων που ανέκυψαν, το Τμήμα αποφάσισε, ομόφωνα, την παραπομπή των ερωτημάτων ενώπιον της Ολομέλειας του Ν.Σ.Κ., σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 3 του προϊσχύοντος Οργανισμού του Ν.Σ.Κ (ν.3086/2002, Α'324).

Νομοθετικό πλαίσιο

16. Στα άρθρα 2, 5, 6 και 30 του ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (ΚΕΔΕ), (Α' 90), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 2, Όργανα εισπράξεως - Νόμιμος τίτλος

1. Με την εξαίρεση των φόρων και των λοιπών δημοσίων εσόδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), για τα οποία εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις του ως άνω Κώδικα, η είσπραξη των δημοσίων εσόδων ανήκει στην αρμοδιότητα της Φορολογικής Διοίκησης και των λοιπών οργάνων που ορίζονται με ειδικές διατάξεις για το σκοπό αυτόν ή των ειδικών ταμιών, στους οποίους έχει ανατεθεί η είσπραξη ειδικών εσόδων. Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων δύναται με απόφασή του να μεταβιβάζει αρμοδιότητες και να αναθέτει τα καθήκοντα του ιδίου ή της Φορολογικής Διοίκησης, που προβλέπονται από τον παρόντα Κώδικα και την κείμενη νομοθεσία, σε όργανα της Φορολογικής Διοίκησης.

Επίσης, δύναται, με απόφασή του, να εξουσιοδοτεί ιεραρχικά υφιστάμενό του όργανο να υπογράψει, με εντολή του, πράξεις ή άλλα έγγραφα της αρμοδιότητάς του. ...2. ...

Άρθρο 5, Ληξιπρόθεσμα χρέη

Τα χρέη προς το Δημόσιο που βεβαιώνονται στα δημόσια ταμεία και τα τελωνεία του Κράτους γίνονται ληξιπρόθεσμα ως εξής:...»

Άρθρο 6, Τόκοι και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής

1. Για οποιοδήποτε ποσό χρέους γίνεται ληξιπρόθεσμο, ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει τόκους και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 53 και 57 του Κ.Φ.Δ. (ν. 4174/2013), όπως ισχύει. Προκειμένου περί δημοσίων εσόδων, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω Κώδικα, πλην των τελωνειακών, το χρονικό διάστημα των δύο (2) μηνών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας καταβολής αυξάνεται σε έξι (6) μήνες. Πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων, δεν επιβάλλεται στις περιπτώσεις των οφειλών, οι οποίες προέρχονται από επιβολή προστίμων σύμφωνα με οποιαδήποτε διάταξη της κείμενης νομοθεσίας. ...2. ...3. ...4. Ο οφειλέτης δύναται να ζητά απαλλαγή των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και αυτών προς τους τρίτους, των οποίων η είσπραξη έχει ανατεθεί στη Φορολογική Διοίκηση, από τους τόκους και το πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής της παραγράφου 1, εφόσον η μη εμπρόθεσμη καταβολή οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας.

Απαλλαγή δεν χορηγείται, αν δεν έχουν εξοφληθεί, πριν από το αίτημα απαλλαγής, όλοι οι φόροι για τους οποίους επιβλήθηκαν οι τόκοι και το πρόστιμο. Το αίτημα απαλλαγής απευθύνεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων και: α) υποβάλλεται εγγράφως, β)... γ)... και δ) περιγράφει όλα τα γεγονότα και περιλαμβάνει τα αποδεικτικά στοιχεία που αποδεικνύουν την ανωτέρα βία. Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων αποφαινεται επί του αιτήματος εντός τριάντα (30) ημερών και κοινοποιεί την απόφαση στον οφειλέτη κατά το άρθρο 5 του ν. 4174/ 2013. Αν η ανωτέρω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το αίτημα θεωρείται ότι έχει απορριφθεί. 5. ...6. ... 7. Σε περίπτωση κατά την οποία οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου δεν είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), οι διατάξεις αυτού υπερισχύουν, για τα έσοδα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του.¹

¹ Το άρθρο 6 ΚΕΔΕ ισχύει ως ανωτέρω, μετά από διαδοχικές τροποποιήσεις και τελευταία με αυτή της παρ.6 του άρθρου 7 του ν. 4224/2013 (Α' 288). Στον ίδιο νόμο, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 ισχύουν τα ακόλουθα: «Για τις απαιτήσεις οι οποίες έχουν καταχωριστεί στα βιβλία εισπρακτέων εσόδων μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2013, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν.δ. 356/1974, όπως ισχύει έως την ανωτέρω ημερομηνία, ως προς τον υπολογισμό και το ανώτατο όριο των προσαυξήσεων.

Άρθρο 30, Κατάσχεσις εις χείρας τρίτων

1. ... 2. ... 3. Από της ημέρας κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου εις τον τρίτον δεν δύναται ούτος να αποδώση προς τον οφειλέτην του Δημοσίου τα κατατεθέντα χρήματα ή πράγματα ουδέ δύναται να συμψηφίση προς ανταπαιτήσεις του μεταγενεστέρας της κατασχέσεως, της κατασχέσεως επιφερούσης τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικά εκχωρήσεως. 4. ... 6. ...»

17. Ειδικώς, στο άρθρο 6 του ΚΕΔΕ, όπως τούτο ίσχυε μετά τις διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 3193/2003 (Α' 266), προβλέπονταν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 6, Προσαυξήσεις εκπροθέσμου καταβολής.

1. Από την πρώτη εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του μήνα που ακολουθεί μετά τη λήξη της προθεσμίας κατά την οποία, σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, γίνονται ληξιπρόθεσμα τα χρέη προς το Δημόσιο, επιβάλλονται σ' αυτά προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής. ...

2. Κατά την εκάστοτε είσπραξιν των δημοσίων εσόδων εισπράττεται υποχρεωτικώς και ή επί του καταβαλλομένου ποσού της οφειλής αναλογούσα προσαύξεις λόγω εκπροθέσμου καταβολής. 3. ... 4. Επιτρέπεται μετά από αιτιολογημένη απόφαση μερική ή ολική απαλλαγή των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και αυτών προς τους τρίτους, των οποίων η είσπραξη έχει ανατεθεί στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες, από τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, εφόσον η μη εμπρόθεσμη καταβολή οφείλεται σε μη αποστολή της ειδοποίησης της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του παρόντος....

Αρμόδια όργανα για την απαλλαγή από τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής είναι: α) Ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. ...αν το ποσό των προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής δεν υπερβαίνει τις τρεις χιλιάδες (3.000) € την ημέρα υποβολής της αίτησης. β) Ο Υπουργός Οικονομικών, ..., σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.»

18. Στα άρθρα 7 και 48 του ν. 3691/2008 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις» (Α' 166)², ορίζονταν τα εξής:

Το ίδιο ισχύει για τις τελωνειακές απαιτήσεις για τις οποίες αποκτήθηκε νόμιμος τίτλος μέχρι και την ως άνω ημερομηνία". Επίσης, στην παρ. 6 του άρθρου 8 του ν. 4224/2013 ορίζεται: "Οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν.δ. 356/1974, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και για τις οφειλές σε κάθε άλλο νομικό πρόσωπο ή Αρχή, πλην της Φορολογικής Διοίκησης, οι οποίες βεβαιώνονται μετά την 31η Δεκεμβρίου 2014 και για την είσπραξη των οποίων εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.δ. 356/1974, εκτός εάν από ειδικές διατάξεις ορίζεται διαφορετικά».

² Οι διατάξεις αυτές, οι οποίες καταργήθηκαν με το άρθρο 54 παρ.2 ν.4557/2018 (Α' 139), τίθενται ως ίσχυαν κατά τον χρόνο επιβολής της δέσμευσης που αναφέρεται στο ερώτημα, μετά το άρθρο 5 παρ. 1 του ν.3932/2011 (Α' 49).

«Άρθρο 7, Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης.

Συνιστάται "Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης" (εφεξής "Αρχή"). Σκοπός της Αρχής είναι η λήψη και εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για την πρόληψη και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,...

Άρθρο 7^Α, Μονάδες και αρμοδιότητες της Αρχής

1. α.... , β.γ ...δ) Σε επείγουσες περιπτώσεις ο Πρόεδρος διατάσσει τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων των ελεγχόμενων φυσικών ή νομικών προσώπων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 48 παράγραφος 5. ...

Άρθρο 48, Δέσμευση και απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων

1. Όταν διεξάγεται τακτική ανάκριση για τα αδικήματα του άρθρου 2 μπορεί ο ανακριτής, με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, να απαγορεύσει την κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και το άνοιγμα των θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, έστω και κοινών οποιουδήποτε είδους με άλλο πρόσωπο, εφόσον υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν χρήματα ή πράγματα που προέρχονται από τέλεση των αδικημάτων του άρθρου 2. Το ίδιο ισχύει και όταν διεξάγεται ανάκριση για βασικό αδίκημα και υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν χρήματα ή πράγματα που προέρχονται από την τέλεση του ανωτέρω αδικήματος ή που υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο 46 του παρόντος νόμου. Σε περίπτωση διεξαγωγής προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης, η απαγόρευση της κίνησης των λογαριασμών, τίτλων, χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή του ανοίγματος των θυρίδων μπορεί να διαταχθεί από το δικαστικό συμβούλιο. Η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα του συμβουλίου επέχει θέση έκθεσης κατάσχεσης, ..., δεν είναι απαραίτητο να αναφέρει συγκεκριμένο λογαριασμό, τίτλο, χρηματοπιστωτικό προϊόν ή θυρίδα και επιδίδεται στον κατηγορούμενο και στο διευθυντικό στέλεχος του πιστωτικού ιδρύματος ή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού που αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 44 ή στον διευθυντή του υποκαταστήματος του τόπου όπου εδρεύει ο ανακριτής ή ο εισαγγελέας. ...2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο απαγόρευση ισχύει από τη

χρονική στιγμή της επίδοσης στο πιστωτικό ίδρυμα ή στο χρηματοπιστωτικό οργανισμό της διάταξης του ανακριτή ή του βουλεύματος. Από τότε απαγορεύεται το άνοιγμα της θυρίδας και είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου τυχόν εκταμίευση χρημάτων από το λογαριασμό ή εκποίηση τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων. ...3. ...4. Ο κατηγορούμενος, ο ύποπτος τέλεσης αξιόποινης πράξης των αδικημάτων των άρθρων 2 και 3 και ο τρίτος δικαιούνται να ζητήσουν την άρση της διάταξης του ανακριτή ή την ανάκληση του βουλεύματος, με αίτηση που απευθύνεται προς το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο και κατατίθεται στον ανακριτή ή τον εισαγγελέα, μέσα σε είκοσι μέρες από την επίδοση σε αυτόν της διάταξης ή του βουλεύματος. ...Η υποβολή της αίτησης και η προθεσμία προς τούτο δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της διάταξης ή του βουλεύματος. ... 5. Όταν διεξάγεται έρευνα από την Α΄ Μονάδα της Αρχής, η απαγόρευση της κίνησης λογαριασμών, τίτλων και χρηματοπιστωτικών προϊόντων, του ανοίγματος θυρίδων και της μεταβίβασης ή εκποίησης οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου μπορεί να διαταχθεί σε επείγουσες περιπτώσεις από τον Πρόεδρο της Αρχής, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1 έως 3.... 6. ...7. ...».

19. Στο άρθρο 53 του ν. 4021/2011 «Ενισχυμένα μέτρα εποπτείας και εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων - Ρύθμιση θεμάτων χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα - Κύρωση της Σύμβασης - Πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και των τροποποιήσεών της και άλλες διατάξεις» (Α΄218) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«1. Για επιτακτικούς λόγους εθνικού συμφέροντος που συνίστανται στην άμεση μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, επιβάλλεται ειδικό τέλος υπέρ του Δημοσίου 2.... 8. Η βεβαίωση του ειδικού τέλους συντελείται με την εγγραφή της 17.9.2011 του ηλεκτροδοτούμενου ακινήτου στις μηχανογραφικές καταστάσεις της Δ.Ε.Η. και των λοιπών εναλλακτικών προμηθευτών ηλεκτρικού ρεύματος και ο κατάλογος αυτός αποτελεί τον τίτλο βεβαίωσης για το Ελληνικό Δημόσιο και τον αντίστοιχο χρηματικό κατάλογο των αρμοδίων Δ.Ο.Υ. ... 10. Τα ποσά του ειδικού τέλους που εισπράττονται από τη Δ.Ε.Η. και τους εναλλακτικούς προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος αποδίδονται στο Ελληνικό Δημόσιο μέχρι τις δέκα του επόμενου μήνα από το μήνα στον οποίο εισπράχθηκαν οι σχετικοί λογαριασμοί, όπως ειδικότερα καθορίζεται με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 13.»³

³ Η παράγραφος 10 ισχύει ως άνω μετά την αντικατάστασή της με την παρ.2 άρθρου 4 ν.4051/2012 (Α΄ 40).

20. Στο άρθρο 1 της ΠΟΛ 1230/12.12.2011 «Καθορισμός διαδικασίας είσπραξης και απόδοσης του Έκτακτου Ειδικού Τέλους Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ)» (Β΄178) ορίζεται ότι:

«Άρθρο 1

Τα ποσά του Έκτακτου Ειδικού Τέλους Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ) που εισπράττονται από τη ΔΕΗ και τους εναλλακτικούς προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος, αποδίδονται στο Ελληνικό Δημόσιο ... Μετά την πάροδο της ημερομηνίας της απόδοσης εφόσον η ΔΕΗ ή οι εναλλακτικοί προμηθευτές έχουν καθυστερήσει να αποδώσουν στο Δημόσιο τα χρηματικά ποσά του ΕΕΤΗΔΕ που έχουν εισπράξει, καταλογίζονται με τον οφειλόμενο τόκο υπερημερίας με καταλογιστική πράξη του αρμόδιου επιθεωρητή, ο οποίος θα ερευνήσει την υπόθεση...».

21. Στα άρθρα 2, 4, 41, 44, 53, 57, 61 και 72 του ν. 4174/2013 «Φορολογικές διαδικασίες και άλλες διατάξεις» (Α΄ 170) (Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας - Κ.Φ.Δ.) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 2, Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του Κώδικα ισχύουν για τα εξής δημόσια έσοδα:

α. Φόρο Εισοδήματος. β. ... ε. Φόρους, τέλη, εισφορές ή χρηματικές κυρώσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα του Κώδικα ...⁴

Άρθρο 4, Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων, ανάθεση καθηκόντων και εξουσιοδότηση υπογραφής.

1. Ο Γενικός Γραμματέας δύναται, με απόφασή του, να μεταβιβάζει αρμοδιότητες και να αναθέτει τα καθήκοντά του ή της Φορολογικής Διοίκησης, σύμφωνα με τον Κώδικα και την κείμενη νομοθεσία σε όργανα της Φορολογικής Διοίκησης... . Επίσης, δύναται, με απόφασή του, να εξουσιοδοτεί ιεραρχικά υφιστάμενά του όργανα να υπογράφουν, με εντολή του, πράξεις ή άλλα έγγραφα της αρμοδιότητάς του.

Άρθρο 41, Πληρωμή φόρου

1. Ο φόρος καταβάλλεται κατά το χρόνο που προβλέπεται από το νόμο που επιβάλλει την αντίστοιχη φορολογία, στην οποία εφαρμόζεται ο Κώδικας.2.. 3.... 4....

Άρθρο 48, Αναγκαστική εκτέλεση

1. Εξαιρουμένων των θεμάτων που ρυθμίζονται διαφορετικά από τον παρόντα Κώδικα, η αναγκαστική είσπραξη των φόρων και λοιπών εσόδων του Δημοσίου που εμπíπτουν

⁴ Το άρθρο 2 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 39 παρ. 2 ν.4223/2013 (Α΄ 287). Στο ως άνω Παράρτημα αναφέρεται και το Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (άρθρο 53 του ν. 4021/2011).

στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν.δ. 356/1974 περί Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων. 2. ...

Άρθρο 53, Τόκοι εκπρόθεσμης καταβολής

1. Αν οποιοδήποτε ποσό φόρου δεν καταβληθεί εντός της νόμιμης προθεσμίας, ο φορολογούμενος υποχρεούται να καταβάλει τόκους επί του εν λόγω ποσού φόρου για τη χρονική περίοδο από την επόμενη μέρα της λήξης της νόμιμης προθεσμίας καταβολής⁵ ... 2. ...3....4. ...

Άρθρο 57, Πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής

Αν οποιοδήποτε ποσό φόρου δεν καταβληθεί το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας καταβολής, υπολογίζεται πρόστιμο....⁶

Άρθρο 61, Απαλλαγή λόγω ανωτέρας βίας

1.Ο φορολογούμενος δύναται να ζητά απαλλαγή από τόκους ή πρόστιμα σε περίπτωση ανωτέρας βίας. Απαλλαγή δεν χορηγείται, αν δεν έχουν εξοφληθεί, πριν από το αίτημα απαλλαγής, όλοι οι φόροι για τους οποίους επιβλήθηκαν τα πρόστιμα. Απαλλαγή δεν χορηγείται για τόκους και πρόστιμα που επιβάλλονται για ανακριβή δήλωση, καθώς και για τα πρόστιμα που επιβάλλονται για παραβάσεις φοροδιαφυγής.

2. Το αίτημα απαλλαγής απευθύνεται στον Γενικό Γραμματέα και:

α) υποβάλλεται εγγράφως,... β).... γ) και δ) περιγράφει όλα τα γεγονότα και περιλαμβάνει τα αποδεικτικά στοιχεία που αποδεικνύουν την ανωτέρα βία.

3. Ο Γενικός Γραμματέας αποφαινεται επί του αιτήματος εντός τριάντα (30) ημερών και κοινοποιεί την απόφαση στον φορολογούμενο. Αν δεν ληφθεί απόφαση εντός της ανωτέρω περιόδου, το αίτημα θεωρείται ότι έχει απορριφθεί.

Άρθρο 72 Μεταβατικές διατάξεις

1.... 28. ... Αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που ρυθμίζουν θέματα που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, οι οποίες έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων που περιλαμβάνονται ... στο άρθρο 53 του ν. 4021/2011 (Α' 218) περί Έκτακτου Ειδικού Τέλους Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ) ..., καθώς και οποιαδήποτε άλλη απόφαση του Υπουργού

⁵ Η διάταξη αυτή ισχύει ως άνω μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 48 παρ.1β του ν.4223/2013 (Α' 287).

⁶ Το άρθρο 57 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 48 παρ.14 ν .4223/2013 (Α' 287).. Ακολούθως, κατά το άρθρο 19 του ν. 4321/2015 (Α' 32/21.3.2015): "1. Τα πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής του άρθρου 57 του ν. 4174/2013 (Α' 170) και του άρθρου 6 του ν.δ. 356/ 1974 (Α' 90) καταργούνται. 2. Η κατάργηση των προστίμων της προηγούμενης παραγράφου καταλαμβάνει οφειλές που καταχωρίζονται στα βιβλία εισπρακτέων εσόδων της Φορολογικής Διοίκησης από τη δημοσίευση του παρόντος".

Οικονομικών, η οποία ρυθμίζει θέματα διαδικασιών των φορολογιών που επιβλήθηκαν με τους ανωτέρω νόμους, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση αποφάσεων του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, όπου αυτό απαιτείται. ...».

22. Στα άρθρα 1, 2, 6, 7 και 8 του ν. 4312/2014 «Ρύθμιση δεσμευμένων ή κατασχεμένων χρηματικών απαιτήσεων και μετρητών και άλλες διατάξεις» (Α' 260/12-12-2014, έναρξη ισχύος 12-12-2014)⁷, ορίζονταν τα εξής:

«Άρθρο 1

1. Στα εγκλήματα που προβλέπονται από τις διατάξεις: α) του ν. 2523/1997 (Α' 179), β) του ν. 2960/2001 (Α' 265), γ) του ν. 2803/2000 (Α' 48), δ) του ν. 3691/2008 (Α' 166), ε) ... στ) ... ζ) ... και η) ..., σε περίπτωση κατάσχεσης, δέσμευσης, απαγόρευσης κίνησης τραπεζικών λογαριασμών ή ανοίγματος θυρίδων, η αρχή ή το δικαιοδοτικό όργανο που εξέδωσε την οικεία απόφαση, διάταξη ή βούλευμα, διατάσσει την παρακατάθεση των μετρητών, του υπολοίπου των τραπεζικών λογαριασμών ή των μετρητών που περιέχονται σε θυρίδες, σε δεσμευμένο άτοκο λογαριασμό στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ως δεσμευμένων χρηματικών απαιτήσεων κατά του υπόπτου ή του κατηγορουμένου. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις ισχύουν και στα συναφή με όλα τα ανωτέρω εγκλήματα, που τελέστηκαν με σκοπό τη διευκόλυνση τέλεσης ή τη συγκάλυψη αυτών.

2. Εάν τα εγκλήματα της παραγράφου 1 έχουν τελεστεί σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου ή στρέφονται κατά της ιδιοκτησίας και των περιουσιακών δικαιωμάτων αυτού, η αρχή ή το δικαιοδοτικό όργανο, που εξέδωσε την οικεία απόφαση, διάταξη ή βούλευμα, διατάσσει την απόδοση στο Ελληνικό Δημόσιο των μετρητών ή του υπολοίπου των τραπεζικών λογαριασμών ή των μετρητών που περιέχονται σε θυρίδες, συνυπολογιζομένων των τόκων, των προσαυξήσεων και των προστίμων, και μέχρι του συνολικού ποσού αυτών, έναντι της προσδιορισθείσας οφειλής ή ζημίας τους, κατά το χρόνο κατά τον οποίο η απαίτηση του Δημοσίου καθίσταται εισπρακτέα, είτε συνεπεία παρέλευσης της προθεσμίας αμφισβήτησης (διοικητικής ή δικαστικής) της σχετικής πράξης προσδιορισμού της είτε συνεπεία έκδοσης σχετικής οριστικής δικαστικής απόφασης στην περίπτωση έγερσης αμφισβήτησης. 3. ...4... 5.... ...

Άρθρο 2, Συνέπειες από την πλήρη ικανοποίηση του παθόντος

⁷ Τα άρθρα 1 έως 9 του ν. 4312/2014 καταργήθηκαν από την έναρξη ισχύος του νέου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.4620/2019 (Α' 96/11-06-2019), ήτοι από 01-07-2019, με το άρθρο 586 περ.. ζ, ενώ με το άρθρο 590 παρ. 1 αυτού προβλέφθηκε ότι « 1. ... Οι πράξεις της ποινικής διαδικασίας που τελέστηκαν όταν ίσχυαν οι διατάξεις που καταργούνται διατηρούν το κύρος τους.».

1. ...2. Ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος για την τέλεση των εγκλημάτων του άρθρου 1 ή τρίτος, σε βάρος των οποίων έχει επιβληθεί ή διαταχθεί δέσμευση, κατάσχεση ή απαγόρευση κίνησης τραπεζικών λογαριασμών ή ανοίγματος θυρίδων, ο ίδιος και σε περίπτωση κοινών λογαριασμών και οι συνδικαιούχοι αυτών, μπορούν, με ανέκκλητη έγγραφη δήλωσή τους προς τον εισαγγελέα, τον ανακριτή, το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο, να συναινέσουν στην οριστική απόδοση στο Ελληνικό Δημόσιο και στα νομικά πρόσωπα ή στους φορείς της παραγράφου 1 του άρθρου 1, και προς πλήρη ικανοποίηση αυτών, μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, του ποσού της οριζόμενης στο κατηγορητήριο, το κλητήριο θέσπισμα ή το παραπεμπτικό βούλευμα ζημίας ή αξίωσής τους, για το οποίο έχει επιβληθεί ή διαταχθεί δέσμευση, κατάσχεση ή απαγόρευση κίνησης τραπεζικών λογαριασμών ή ανοίγματος θυρίδων, εφόσον κατά το χρόνο της υποβολής της δήλωσής τους δεν υφίσταται ήδη εισπρακτέα απαίτησή τους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 1. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου διατάσσεται από το ανωτέρω αρμόδιο όργανο η άρση της κατάσχεσης, της δέσμευσης ή της απαγόρευσης και η καταβολή του ως άνω οριζομένου ποσού στο Ελληνικό Δημόσιο και τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα ή φορείς και του τυχόν υπερβάλλοντος στον δικαιούχο αυτού, με την επιφύλαξη των προβλέψεων της παραγράφου 6 του άρθρου 1. 3. Ως πλήρης ικανοποίηση, κατά τις προηγούμενες παραγράφους, νοείται η ολοσχερής απόδοση του ποσού της οριζόμενης στο κατηγορητήριο, στο κλητήριο θέσπισμα ή στο βούλευμα, ζημίας ή αξίωσης ενός εκάστου νομικού προσώπου ή φορέα του άρθρου 1, η οποία προέρχεται από την τέλεση των ερευνώμενων εγκλημάτων. Το αποδιδόμενο με την ανέκκλητη έγγραφη δήλωση ποσό πρέπει να είναι ελεύθερο από επικρατέστερα, κατά τις κείμενες διατάξεις, δικαιώματα τρίτων επί των μετρητών ή των τραπεζικών λογαριασμών. 4. ...5.....

Άρθρο 6, Απόδοση χρημάτων με δικαστική απόφαση

1. Σε περίπτωση τελεσίδικης καταδίκης το Δικαστήριο καθορίζει το ύψος της ζημίας ή της αξίωσης, καθώς και το πρόσωπο σε βάρος του οποίου τελέστηκε το οποιοδήποτε από τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 αδικήματα. Εφόσον ζημιωθέν πρόσωπο είναι το Ελληνικό Δημόσιο και οποιοδήποτε άλλο από τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 νομικά πρόσωπα ή φορείς, το Δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει την οριστική απόδοση του ισόποσου της ζημίας ή της αξίωσης εκ των κατασχεθέντων ή κατατεθέντων χρημάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 αντίστοιχα. Σε περίπτωση περισσοτέρων εκ των αναφερομένων στο άρθρο 1 προσώπων, το

δικαστήριο διατάσσει την οριστική απόδοση κατά το λόγο της ζημίας ή της αξίωσής τους. 2. ... 3. ...

Άρθρο 7, Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ορίζονται ο τρόπος, η διαδικασία και ο χρόνος απόδοσης των χρηματικών απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου και των λοιπών φορέων του άρθρου 1, τα σχετικά με την παρακατάθεση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και τον τρόπο απόδοσης και διαφύλαξης από αυτό των χρηματικών ποσών και των εγγράφων που αφορούν δικαιώματα τρίτων, ο τύπος των πιστοποιητικών, τα σχετικά με την επιστροφή των χρηματικών ποσών στους δικαιούχους, οι απαιτούμενες ηλεκτρονικές διαδικασίες και κάθε άλλη αναγκαία σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων άρθρων.....2. ...

Άρθρο 8, Μεταβατικές διατάξεις

1. Στις εκκρεμείς υποθέσεις κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, η αρχή ή το δικαιοδοτικό όργανο που εξέδωσε την οικεία απόφαση, διάταξη ή βούλευμα κατάσχεσης, δέσμευσης, απαγόρευσης κίνησης τραπεζικών λογαριασμών ή ανοίγματος θυρίδων, ή ο Ανακριτής ή το Δικαστικό Συμβούλιο ή το Δικαστήριο που έχει επιληφθεί διατάσσει την παρακατάθεση των μετρητών ή των υπολοίπων λογαριασμών ή των μετρητών που περιέχονται σε θυρίδες, σε δεσμευμένο άτοκο λογαριασμό στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ως δεσμευμένων χρηματικών απαιτήσεων κατά του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 1 και 2. Για τις υποθέσεις, όμως, στις οποίες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υφίσταται εισπρακτέα απαίτηση ή εκτελεστός τίτλος του Δημοσίου ή νομικού προσώπου ή φορέα της παραγράφου 1 του άρθρου 1, κατά τα αναφερόμενα στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού, διατάσσεται η απόδοση των μετρητών ή των υπολοίπων λογαριασμών ή των μετρητών που περιέχονται σε θυρίδες. Σε περίπτωση κατά την οποία κατά την έναρξη ισχύος του νόμου υπάρχουν περισσότεροι δικαιούχοι η απόδοση γίνεται κατά το λόγο της ζημίας ή της αξίωσής τους. 2. ...»

23. Στο άρθρο 1 της απόφασης Δ. ΟΡΓ. Α 1115805 ΕΞ 2017/2017 του Διοικητή της ΑΑΔΕ «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και εξουσιοδότηση υπογραφής «Με εντολή Διοικητή» σε όργανα της Φορολογικής Διοίκησης», (Β'2743), που εκδόθηκε, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 4 ΚΦΔ, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 1

Μεταβιβάζουμε στα όργανα της Φορολογικής Διοίκησης, που αναφέρονται στη στήλη 5 του κάτωθι Πίνακα, τις κατωτέρω αρμοδιότητες ή τα εξουσιοδοτούμε να υπογράφουν

“Με Εντολή Διοικητή” τις κατωτέρω πράξεις ή άλλα έγγραφα, που αναφέρονται στη στήλη 2 του ίδιου Πίνακα και προβλέπονται στις διατάξεις του ν. 4174/2013 (Α΄170), όπως ισχύουν και σε άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας (στήλη 4), σύμφωνα με τα οριζόμενα στη στήλη 3 του Πίνακα αυτού και ορίζουμε τις περιπτώσεις, στις οποίες επιτρέπεται η περαιτέρω εξουσιοδότηση υπογραφής από τα όργανα που αναφέρονται στη στήλη 6 του ίδιου Πίνακα, με αποφάσεις τους, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σε ιεραρχικά υφιστάμενα όργανα αυτών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια στήλη, ως ακολούθως:

1...2...3...50. Την απαλλαγή από τόκους και πρόστιμα (πλην αυτών που έχουν επιβληθεί για ανακριβή δήλωση και για φοροδιαφυγή) για λόγους ανωτέρας βίας.

Εξουσιοδότηση υπογραφής : - ν. 4174/2013, άρθ. 40, παρ. 1 και 3, άρθ. 61, παρ. 3 - ν. 4224/2013, άρθ. 8, παρ. 8 - Κ.Ε.Δ.Ε., άρθ.2, παρ. 1, άρθ.6, παρ. 4 .

Ο αρμόδιος για την επιδίωξη είσπραξης της οφειλής Προϊστάμενος Δ.Ο.Υ. ή Ελεγκτικού Κέντρου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση 34 της παρούσας απόφασης ή ο Προϊστάμενος της Επιχειρησιακής Μονάδας Είσπραξης, για τους τόκους του άρθρου 53 και το πρόστιμο του άρθρου 57 του ν. 4174/2013 και τους τόκους και το πρόστιμο του άρθρου 6 του Κ.Ε.Δ.Ε., για τις υποθέσεις αρμοδιότητας αυτής.51. ...54. ...55. Εξουσιοδότηση υπογραφής: - ν. 4174/2013, άρθ. 40, παρ. 1 και 3, άρθ. 44, παρ. 2,- Κ.Ε.Δ.Ε., άρθ.2, παρ. 1 και άρθ. 3, παρ.3 και - ν. 4224/2013, άρθ. 8, παρ. 8.

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος Εσόδων οποιασδήποτε Δ.Ο.Υ. ή του Τμήματος Δικαστικού και Νομικής Υποστήριξης οποιουδήποτε Ελεγκτικού Κέντρου.».

24. Στα άρθρα 53 και 54 του ν. 4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (Α΄ 139), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 παρ.2 του ν. 4637/2019 (Α΄180) και ισχύει, ορίζεται:

«Άρθρο 53, Μεταβατικές διατάξεις

1. ..2. Οι κανονιστικές πράξεις που εκδόθηκαν κατ` εξουσιοδότηση των νόμων 2331/1995 (Α΄173) και 3691/2008 (Α΄166) παραμένουν σε ισχύ μέχρι την τροποποίηση ή κατάργησή τους, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος.

2. ...3...4. Όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά στα άρθρα 1 έως 54 του ν. 3691/2008, νοούνται οι, κατά περιεχόμενο, αντίστοιχες διατάξεις του παρόντος Άρθρου 54 Τροποποιούμενες - καταργούμενες διατάξεις

1. ...2. Με την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται: α) τα άρθρα 1 έως και 54 του ν. 3691/2008, β) ... γ) ... δ) ...».

25. Στα άρθρα 1, 2, 3 και 8 της απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, με θέμα: «Καθορισμός του τρόπου, της διαδικασίας και του χρόνου απόδοσης των χρηματικών απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου και λοιπών φορέων, των σχετικών με την παρακατάθεση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και του τρόπου απόδοσης και διαφύλαξης από αυτό των χρηματικών ποσών και των εγγράφων που αφορούν σε δικαιώματα τρίτων, του τύπου των πιστοποιητικών, των σχετικών με την επιστροφή των χρηματικών ποσών στους δικαιούχους, των απαιτούμενων ηλεκτρονικών διαδικασιών και κάθε άλλης σχετικής λεπτομέρειας για την εφαρμογή των άρθρων 1-6 του ν. 4312/2014 «Ρύθμιση δεσμευμένων ή κατασχεμένων χρηματικών απαιτήσεων και μετρητών και άλλες διατάξεις», με αριθμό 34054 οικ./Φ.321/2019 (Β' 2237), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 1

1. Η απόφαση, η διάταξη ή το βούλευμα για την παρακατάθεση των χρημάτων που διατάχθηκε από την αρχή ή το δικαιοδοτικό όργανο σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 4312/2014 εκδίδεται εντός δέκα ημερών, αφότου παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που προβλέπεται στις σχετικές διατάξεις των νόμων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 4312/2014 για υποβολή αίτησης άρσης ή ανάκλησης της απόφασης, της διάταξης ή του βουλεύματος κατάσχεσης, δέσμευσης ή απαγόρευσης κίνησης των τραπεζικών λογαριασμών ή απαγόρευσης ανοίγματος θυρίδων ή σε περίπτωση υποβολής τέτοιας αίτησης, μετά την απόρριψή της. 2. ...

Άρθρο 2

Το πιστωτικό ίδρυμα που τηρείται ο λογαριασμός, εντός δέκα ημερών από την γνωστοποίηση της ανωτέρω διάταξης, απόφασης ή βουλεύματος για την παρακατάθεση προβαίνει, με εξουσιοδοτημένο υπάλληλό του, στη σύσταση παρακαταθήκης στην Κεντρική Υπηρεσία του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με την ακόλουθη διαδικασία. ...

Άρθρο 3

1. Στις περιπτώσεις που η αρχή ή το δικαιοδοτικό όργανο διατάζει, με απόφαση, διάταξη ή βούλευμα που εκδίδει σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4312/2014, την απόδοση των μετρητών ή του υπολοίπου των τραπεζικών λογαριασμών ή των μετρητών που περιέχονται σε θυρίδες, στο Ελληνικό Δημόσιο, η μεταφορά τους πραγματοποιείται, με μέριμνα του θεματοφύλακα Ταμείου

Παρακαταθηκών και Δανείων ή του εκάστοτε Πιστωτικού Ιδρύματος (εφόσον τα σχετικά ποσά δεν έχουν ακόμη παρακατατεθεί), προς το οποίο απευθύνεται η σχετική εντολή, σε λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος.

2. Η ως άνω έγγραφη εντολή της Αρχής ή του δικαιοδοτικού οργάνου για την απόδοση των χρημάτων απευθύνεται στο θεματοφύλακα Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή στο πιστωτικό ίδρυμα που τηρείται ο λογαριασμός, και κοινοποιείται στον ύποπτο ή στον κατηγορούμενο και στους τυχόν συνδικαιούχους των λογαριασμών. ...

3. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και τα Πιστωτικά Ιδρύματα οφείλουν, με ευθύνη τους για κάθε καθυστέρηση, να εκτελέσουν την έγγραφη εντολή, εντός δέκα εργασίμων ημερών από τη λήψη της. 4...

Άρθρο 8

Η δικαστική απόφαση ή το βούλευμα με τα οποία διατάσσεται απόδοση χρημάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4312/2014, εκτελούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, από τον του άρθρου 6 αρμόδιο Εισαγγελέα, ο οποίος τα διαβιβάζει υπηρεσιακώς, κατά περίπτωση, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή στο Ελληνικό Δημόσιο ή στο νομικό πρόσωπο ή φορέα της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4312/2014, και εντέλλεται την απόδοση των αναλογούντων ποσών στους δικαιούχους.»

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

26. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Ν.Σ.Κ., από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

27. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2, 5, 6 παρ.1 του ΚΕΔΕ, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με την παράγραφο 6 του άρθρου 7 του ν.4224/2013 και των άρθρων 53 και 57 του Κ.Φ.Δ. (ν.4174/2013), σε περίπτωση που οποιασδήποτε φύσης βεβαιούμενο χρέος προς το Δημόσιο καθίσταται ληξιπρόθεσμο δεν επιβαρύνεται πλέον με προσαυξήσεις, αλλά επιβάλλονται τόκοι και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής, τα οποία υπολογίζονται και συνεισπράττονται πάντα από την αρμόδια Φορολογική Υπηρεσία με την κύρια οφειλή, δηλαδή το βασικό χρέος (ΣΤΕ 837/2016, Ν.Σ.Κ. 89/2015, αιτιολογική έκθεση επί της παραγράφου 6 του άρθρου 7 του ν. 4224/2013), η οποία, κατά την επιβολή των παραπάνω τόκων, οφείλει να ενεργεί εντός των ορίων της διακριτικής της ευχέρειας (ΣΤΕ 837/2016, που έκρινε επί επιβολής τελών εκπρόθεσμης καταβολής από Τελωνειακή Αρχή).

28. Απαλλαγή της ληξιπρόθεσμης οφειλής, σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 6 του παραπάνω Κώδικα (ΚΕΔΕ), από τόκους και πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής, είναι δυνατή, εφόσον ο οφειλέτης επικαλεσθεί και αποδείξει ότι η μη καταβολή της οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας. Ειδικότερα δε, για οφειλές που έχουν βεβαιωθεί εν στενή εννοία μέχρι και τις 31-12-2013, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 ΚΕΔΕ, όπως αυτές ίσχυαν μέχρι την τροποποίησή τους με το ν.4224/2013 (άρθρο 7 παρ. 6), μπορεί ο οφειλέτης να ζητεί, με αίτησή του που υποβάλλεται μετά την 01-01-2014, την απαλλαγή του από τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 6 ΚΕΔΕ, αφορά δε μόνον στις οφειλές εκείνες για τις οποίες, κατά την κρίση της Διοίκησης, συνέτρεξε λόγος ανωτέρας βίας για τη μη εμπρόθεσμη καταβολή τους (ad hoc Ν.Σ.Κ. 89/2015). Ανάλογου περιεχομένου ρύθμιση περιέχει η διάταξη του άρθρου 61 παρ.1 Κ.Φ.Δ., που αφορά στη δυνατότητα απαλλαγής από τόκους και πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής του φόρου, εφόσον αποδεικνύεται ότι η μη εμπρόθεσμη καταβολή του οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας. Και στις δύο αυτές ρυθμίσεις ορίζεται ότι απαλλαγή δεν χορηγείται, εάν δεν έχουν εξοφληθεί πριν την υποβολή του αιτήματος οι βασικές οφειλές, για τις οποίες επιβλήθηκαν οι επιβαρύνσεις εκπρόθεσμης καταβολής.

Για την απαλλαγή υποβάλλεται από τον οφειλέτη σχετικό έγγραφο αίτημα με περιγραφή όλων των γεγονότων που συνιστούν, κατά την αντίληψή του, ανωτέρα βία, συνοδευόμενο από τα αποδεικτικά προς τούτο στοιχεία, απευθύνεται δε στο, κατά περίπτωση, αρμόδιο ιεραρχικά υφιστάμενο όργανο της Φορολογικής Διοίκησης, στο οποίο ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων έχει μεταβιβάσει την εν λόγω κατά νόμο αρμοδιότητά του, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του Κ.Φ.Δ., με την απόφαση Δ.ΟΡΓ.Α.1115805 ΕΞ 2017/31-07-2017 (άρθρο 1, περ. 50).

29. Περίπτωση ανωτέρας βίας, κατά γενική αρχή του δικαίου [πρβλ. άρθρο 255 ΑΚ, παρ. 6 άρθρου 10 του ν.2690/1999 (Κ.Διοικ.Διαδ.), παρ. 5 άρθρου 27 του π.δ. 18/1989, παρ.1 και άρθρο 152 ΚΠολΔ], συνιστά οποιοδήποτε ανυπαίτιο γεγονός εντελώς εξαιρετικής φύσης, το οποίο δεν αναμενόταν, ούτε ήταν δυνατό να προληφθεί ή να αποτραπεί, ούτε με μέτρα άκρας επιμέλειας και σύνεσης, ανεξάρτητα αν το γεγονός είναι εσωτερικό ή όχι. Η συνδρομή λόγου ανώτερης βίας στο πρόσωπο εκείνου που την επικαλείται συνιστά, κατά την έκταση που είναι αυτό εφικτό, λόγο άρσης του συνόλου των δυσμενών συνεπειών, οι οποίες προκαλούνται από τη μη εκπλήρωση ή τη μη έγκαιρη εκπλήρωση εκ μέρους του των υποχρεώσεων, οι οποίες επιβάλλονται σε αυτόν από συγκεκριμένες διατάξεις νόμου (Ν.Σ.Κ. 89/2015).

Πέραν των ανωτέρω, στα πλαίσια εφαρμογής και ερμηνείας διατάξεων του Αστικού Κώδικα, γίνεται κατ' αρχήν δεκτό, ότι περίπτωση ανωτέρας βίας αποτελεί και η πράξη της νομοθετικής, δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, *«επειδή παν τυχηρόν γεγονός το οποίο στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι απρόβλεπτο και δεν είναι δυνατή η αποτροπή του έστω και αν καταβληθεί η ανωτάτη επιμέλεια και αν επιδειχθεί η υπερτάτη πρόνοια συνιστά ανωτέρα βία»* (Α.Π. 284/1953, ΝοΒ 1, σελ.470, Α.Π. 476/1977, ΝοΒ 26, σελ.470). Όμως, η κατά τα ανωτέρω πράξη της Αρχής (νομοθετικής, δικαστικής ή διοικητικής) δεν συνιστά ανωτέρα βία σε περίπτωση ευθύνης από πταίσμα του οφειλέτη και τούτο διότι, στη περίπτωση αυτή *«... το εξωτερικό γεγονός (εν προκειμένω πράξη της Αρχής) κατέστη επιζήμιο δια του πταίσματος του προσώπου και δεν έχει τον χαρακτήρα της ανωτέρας βίας, αφού δεν καθιστά απρόβλεπτο και αναπόφευκτο για το πρόσωπο την αντίθετη προς το νόμο ή τη σύμβαση πράξη ή παράλειψή του...»* (Εφ. Πατρών 82/1965, ΕΕΝ 1966, σελ.722, Εφ. Αθ. 207/1971, Αρμενόπουλος 1971, σελ. 579).

30. Περαιτέρω, όπως γίνεται δεκτό (ΣΤΕ Ολ. 2312/1992, ΔΕΑ 2313/2010), οι διατάξεις του ΚΕΔΕ και οι φορολογικές διατάξεις, μεταξύ των οποίων και οι ειδικές διατάξεις τυπικού νόμου, που προβλέπουν απαλλαγή από φόρο, είναι ειδικές, εξαιρετικές και προνομιακές, και ως εκ τούτου, πρέπει να ερμηνεύονται στενά, χωρίς δυνατότητα επέκτασης σε άλλες περιπτώσεις μη προβλεπόμενες από τον νομοθέτη. Για την ταυτότητα του νομικού λόγου και οι διατάξεις που προβλέπουν απαλλαγή από προσαυξήσεις ή τόκους και πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής φόρων και λοιπών τελών, ως παρακολουθήματα αυτών, πρέπει ομοίως να ερμηνεύονται στενά. Εξαιρέση από την στενή αυτή ερμηνεία είναι δυνατή, μόνο όταν τούτο επιβάλλεται από τον σκοπό κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης και η συγγένεια του θέματος, του οποίου ζητείται η λύση, είναι στενή (Ι. Μπρίνια «Διοικητική εκτέλεση», σελ. 24 επ.).

31. Αντικείμενο του ν. 3691/2008, οι διατάξεις του οποίου είναι εφαρμοστέες με βάση το διδόμενο ιστορικό, ως εκ του χρόνου έκδοσης των στο ιστορικό αναφερόμενων διατάξεων δέσμευσης, είναι η πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και η προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τους κινδύνους που ενέχουν, ενώ μεταξύ των βασικών αδικημάτων που ορίζονται στο νόμο αυτό περιλαμβάνεται και το αδίκημα της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο (άρθρο 3 περ. γ).

Κατά τα οριζόμενα στο νόμο αυτό, εφόσον κατά την έρευνα της Αρχής συντρέχουν οι οριζόμενες από αυτόν προϋποθέσεις, ο Πρόεδρος της Αρχής σε επείγουσες

περιπτώσεις (άρθρο 7Α, 48 παρ. 5) ή ο ανακριτής ή το δικαστικό συμβούλιο (άρθρο 48) διατάσσει την απαγόρευση της κίνησης λογαριασμών, τίτλων και χρηματοπιστωτικών προϊόντων, καθώς και του ανοίγματος θυρίδων και της μεταβίβασης ή εκποίησης οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου.

32. Κατά τη διατύπωση της διάταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 48 του παραπάνω νόμου (3691/2008) και σύμφωνα με τον επιδιωκόμενο με αυτή σκοπό, η απαγόρευση της κίνησης λογαριασμών «*επέχει θέση κατάσχεσης*» και ισχύει, κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, από τη χρονική στιγμή της επίδοσης στο πιστωτικό ίδρυμα ή στο χρηματοπιστωτικό οργανισμό της διάταξης του ανακριτή ή του βουλεύματος, οπότε από τον χρόνο αυτό είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου τυχόν εκταμίευση χρημάτων από τον λογαριασμό ή εκποίηση τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Ομοίως, και η απαγόρευση της κίνησης λογαριασμών, η οποία διατάσσεται σε επείγουσες περιπτώσεις από τον Πρόεδρο της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες (άρθρα 7Α και 48 παρ. 5 του ίδιου νόμου), επέχει, κατ' ανάλογη εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 1 του παραπάνω άρθρου 48, θέση κατάσχεσης, αφού ακριβώς, όπως και η κατάσχεση, στοχεύει πρωτίστως στην απαγόρευση οποιασδήποτε διάθεσης των δεσμευθέντων χρημάτων, κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και, επομένως, στη διατήρηση των περιουσιακών αυτών προϊόντων του βασικού αδικήματος, τα οποία δύνανται στο μέλλον να αποτελέσουν αντικείμενο της ειδικής δήμευσης, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 46 του αυτού νόμου, είτε ως παρεπόμενη ποινή, είτε ως μέτρο ασφαλείας (Ν.Σ.Κ. 214/2014, που αφορά τη με αριθμό 12/17-1-2012 διάταξη της Αρχής Καταπολέμησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, η οποία και είναι αντικείμενο του εξεταζόμενου ερωτήματος).

33. Επομένως, από τη χρονική στιγμή της επίδοσης στο πιστωτικό ίδρυμα ή στο χρηματοπιστωτικό οργανισμό της διάταξης του ανακριτή ή του βουλεύματος περί απαγόρευσης της κίνησης λογαριασμών, ως εκ του ως άνω χαρακτήρα και του σκοπού της, που συνίσταται στη δέσμευση (νομική και υλική) των εν λόγω περιουσιακών αντικειμένων του οφειλέτη μέχρι την ολοκλήρωση της ποινικής διαδικασίας, δηλαδή την έκδοση αμετάκλητης απόφασης του αρμόδιου ποινικού δικαστηρίου ή την για οποιοδήποτε λόγο ανάκληση της διάταξης, με την οποία επιβλήθηκε η δέσμευση, το πιστωτικό ίδρυμα ή ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός στερείται της εξουσίας διάθεσης των δεσμευθέντων χρημάτων, επομένως και δεν μπορεί να αποδώσει στον οφειλέτη του Δημοσίου αυτά, ούτε μπορεί να προτείνει συμψηφισμό με ανταπαιτήσεις του, που γεννήθηκαν μεταγενέστερα της δέσμευσης.

Και τούτο διότι μόνον μετά την αμετάκλητη δικαστική κρίση (είτε του Συμβουλίου, είτε του Δικαστηρίου), δύναται να διαπιστωθεί τελικώς εάν τα δεσμευμένα στοιχεία ανήκουν ή όχι στην περιουσία του εμπλεκόμενου στην ποινική διαδικασία κατηγορουμένου, ανεξάρτητα από το εάν αυτός ήταν ή κατέστη οφειλέτης και από άλλη αιτία (Ν.Σ.Κ. 214/2014, με παραπομπή σε Συμβ. Πλημμ. Αθ. 2438/2012, σχετ. Ν.Σ.Κ. Ολ. 399/2013).

Εξάλλου και ο Υπουργός Οικονομικών, βάσει της κείμενης νομοθεσίας, στερείται αρμοδιότητας να εγκρίνει την υπέρ τρίτων (ως και του Ελληνικού Δημοσίου) μερική ή ολική αποδέσμευση δεσμευθέντων ή κατασχεθέντων από την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες ποσών, τυχόν δε έγκρισή του θα συνιστούσε παρέμβαση της εκτελεστικής εξουσίας στην δικαστική εξουσία, την στιγμή μάλιστα κατά την οποία - σε περίπτωση αμετακλήτου καταδίκης των νομίμων εκπροσώπων της ανωτέρω εταιρείας - όλα τα δεσμευθέντα ποσά θα δημευθούν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου (Ν.Σ.Κ. 214/2014).

34. Η ως άνω δέσμευση (κατάσχεση) και η εξ αυτής απαγόρευση διάθεσης ισχύει και για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΚΔ) μετά την παρακατάθεση των χρημάτων των δεσμευθέντων τραπεζικών λογαριασμών σε αυτό, σύμφωνα με τους όρους των άνω άρθρων 1 και 6 του ν. 4312/2014. Στην περίπτωση αυτή, το ΤΠΚΔ επέχει θέση θεματοφύλακα των δεσμευθέντων (κατασχεμένων) και κατατεθέντων σ' αυτό χρημάτων και είναι υποχρεωμένο να αποδώσει τα δεσμευθέντα ποσά, όπου διατάξει το ποινικό Δικαστήριο με την τελεσίδικη απόφασή του, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του νόμου αυτού και την εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση του ως άνω άρθρου 7 του νόμου τούτου, με αριθμό 34054/2019 Κοινή Υπουργική Απόφαση (Ν.Σ.Κ. 30/2020).

35. Περαιτέρω, κατά τη βούληση του νομοθέτη του ν. 4312/2014, αποδέσμευση των παραπάνω δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων πριν την περάτωση της ποινικής δίκης με την αμετάκλητη απόφαση επί της ενοχής του κατηγορουμένου, για την ταχύτερη και άμεση ικανοποίηση των αξιώσεων του Ελληνικού Δημοσίου και των λοιπών φορέων που αναφέρονται περιοριστικά στο άρθρο 1 παρ. 1 αυτού (βλ. Όλγα Τσόλκα, Συστηματική προσέγγιση και ζητήματα ερμηνείας του ν. 4312/2014, ΝοΒ 2016, σελ. 2003, αιτιολογική έκθεση), συντελείται: α) είτε με την απόδοση αυτών σε χρόνο, κατά τον οποίο η απαίτηση του Ελληνικού Δημοσίου και των λοιπών φορέων έχει καταστεί εισπρακτέα (άρθρο 1), β) είτε με την συναίνεση των δικαιούχων στην οριστική απόδοση σε χρόνο κατά τον οποίο η απαίτηση αυτών δεν έχει καταστεί εισπρακτέα (άρθρο 2 παρ. 2), γ) είτε με την μονομερή καταβολή εκ μέρους του

κατηγορουμένου (ή τρίτου ενεργούντος κατ' εντολή και για λογαριασμό του) ποσού, ίσου με την οριζόμενη στην κατηγορία ζημία, από μη δεσμευμένα κεφάλαια (άρθρο 2 παρ. 1) (Βλ. Αριστομένη Τζαννετή, Ο ν. 4312/2014 Συστηματική θεώρηση και ζητήματα πρακτικής εφαρμογής, σε ΝοΒ 64, σελ. 1995).

36. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του ίδιου πάντα νόμου, εφόσον πρόκειται για τα εγκλήματα της παραγράφου 1, που έχουν τελεστεί σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου ή στρέφονται κατά της ιδιοκτησίας και των περιουσιακών δικαιωμάτων αυτού, στα οποία υπάγονται και αυτά του ν. 3691/2008, η αρχή ή το δικαιοδοτικό όργανο, που είχε διατάξει, κατ' άρθρο 1 παρ.1, την παρακατάθεση, των μετρητών του υπολοίπου των τραπεζικών λογαριασμών ή των μετρητών που περιέχονται σε θυρίδες, σε δεσμευμένο άτοκο λογαριασμό στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ως δεσμευμένων χρηματικών απαιτήσεων κατά του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, η ίδια αρχή ή το δικαιοδοτικό όργανο διατάσσει την απόδοση στο Ελληνικό Δημόσιο των ανωτέρω δεσμευμένων απαιτήσεων, συνυπολογιζομένων των τόκων, των προσαυξήσεων και των προστίμων, και μέχρι του συνολικού ποσού αυτών, έναντι της προσδιορισθείσας οφειλής ή ζημίας τους, κατά το χρόνο κατά τον οποίο η απαίτηση του Δημοσίου καθίσταται εισπρακτέα. Με την ίδια διάταξη ορίζεται ότι εισπρακτέα καθίσταται η απαίτηση του Δημοσίου, είτε συνεπεία παρέλευσης της προθεσμίας αμφισβήτησης (διοικητικής ή δικαστικής) της σχετικής πράξης προσδιορισμού της, είτε συνεπεία έκδοσης σχετικής οριστικής δικαστικής απόφασης στην περίπτωση έγερσης αμφισβήτησης.

37. Στο άρθρο 2 στις παρ. 1, 2 και 3 του νόμου τούτου (4312/2014) προβλέπονται δύο περιπτώσεις πλήρους ικανοποίησης του παθόντος:

Κατά την παράγραφο 1 παρέχεται η δυνατότητα στον ύποπτο ή στον κατηγορούμενο για την τέλεση των εγκλημάτων του άρθρου 1 και σε οποιονδήποτε τρίτο που ενεργεί με εντολή και για λογαριασμό του να καταβάλουν με ανέκκλητη έγγραφη δήλωσή τους προς τον εισαγγελέα, τον ανακριτή ή το δικαστικό συμβούλιο, κατά περίπτωση, το συνολικό ποσό της οριζόμενης στο κατηγορητήριο, στο κλητήριο θέσπισμα ή στο βούλευμα ζημίας ή αξίωσης, προς πλήρη ικανοποίηση του Ελληνικού Δημοσίου ή των νομικών προσώπων ή φορέων του άρθρου 1 και, σε περίπτωση περισσοτέρων ζημιωθέντων ή εχόντων αξίωση, του συνόλου αυτών, από κεφάλαια στα οποία δεν έχει επιβληθεί κατάσχεση, δέσμευση ή απαγόρευση κίνησης λογαριασμών. Η πλήρης ικανοποίηση μπορεί να γίνει μέχρι και την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, με την κατάθεση των χρημάτων σε δεσμευμένο άτοκο λογαριασμό στο ΤΠΚΔ, ως δεσμευμένων χρηματικών απαιτήσεων κατά του υπόπτου

ή του κατηγορουμένου, οπότε, στην περίπτωση αυτή, η απόδοσή τους στο Ελληνικό Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα ή τους φορείς του άρθρου 1 γίνεται κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο αυτό.

Κατά την παράγραφο 2 παρέχεται η δυνατότητα στον ύποπτο ή στον κατηγορούμενο για την τέλεση των εγκλημάτων του άρθρου 1 και στον τρίτο, σε βάρος των οποίων έχει επιβληθεί ή διαταχθεί δέσμευση, κατάσχεση ή απαγόρευση κίνησης τραπεζικών λογαριασμών ή ανοίγματος θυρίδων, και σε περίπτωση κοινών λογαριασμών και στους συνδικαιούχους αυτών, να συναινέσουν στην οριστική απόδοση στο Ελληνικό Δημόσιο και στα νομικά πρόσωπα ή στους φορείς του άρθρου 1, και προς πλήρη ικανοποίηση αυτών, με ανέκκλητη έγγραφη δήλωσή τους προς τον εισαγγελέα, τον ανακριτή, το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο, μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, του ποσού της οριζόμενης στο κατηγορητήριο, το κλητήριο θέσπισμα ή το παραπεμπτικό βούλευμα ζημίας ή αξίωσής τους, για το οποίο έχει επιβληθεί ή διαταχθεί δέσμευση, κατάσχεση ή απαγόρευση κίνησης τραπεζικών λογαριασμών ή ανοίγματος θυρίδων, εφόσον κατά το χρόνο της υποβολής της δήλωσής τους δεν υφίσταται ήδη εισπρακτέα απαίτησή τους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 1. Στην περίπτωση αυτή διατάσσεται από το ανωτέρω αρμόδιο όργανο η άρση της κατάσχεσης, της δέσμευσης ή της απαγόρευσης και η καταβολή του ως άνω οριζομένου ποσού στο Ελληνικό Δημόσιο και τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα ή φορείς και του τυχόν υπερβάλλοντος στον δικαιούχο αυτού, με την επιφύλαξη των προβλέψεων της παραγράφου 6 του άρθρου 1.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι, ως πλήρης ικανοποίηση, κατά τις προηγούμενες παραγράφους, νοείται η ολοσχερής απόδοση του ποσού της οριζόμενης στο κατηγορητήριο, στο κλητήριο θέσπισμα ή στο βούλευμα, ζημίας ή αξίωσης ενός εκάστου νομικού προσώπου ή φορέα του άρθρου 1, η οποία προέρχεται από την τέλεση των ερευνώμενων εγκλημάτων.

38. Περαιτέρω, στο άρθρο 6 παρ. 1 του εν λόγω νόμου, ρυθμίζεται η περίπτωση απόδοσης χρημάτων με δικαστική απόφαση, εφόσον ο κατηγορούμενος καταδικάσθηκε τελεσιδίκως. Στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο καθορίζει το ύψος της ζημίας ή της αξίωσης, καθώς και το πρόσωπο σε βάρος του οποίου τελέστηκε το οποιοδήποτε από τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 αδικήματα. Εφόσον ζημιωθέν πρόσωπο είναι το Ελληνικό Δημόσιο και οποιοδήποτε άλλο από τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 νομικά πρόσωπα ή φορείς, το δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει την

οριστική απόδοση του ισόποσου της ζημίας ή της αξίωσης εκ των κατασχεθέντων ή κατατεθέντων χρημάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 αντίστοιχα.

39. Στις μεταβατικές, εξάλλου, διατάξεις του άρθρου 8 του αυτού νόμου γίνεται διάκριση για τις εκκρεμείς υποθέσεις, ώστε, εάν κατά την έναρξη ισχύος του (12-12-2014), υφίσταται εισπρακτέα απαίτηση ή εκτελεστός τίτλος του Δημοσίου ή νομικού προσώπου ή φορέα της παραγράφου 1 του άρθρου 1, κατά τα αναφερόμενα στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού, διατάσσεται η απόδοση των μετρητών ή των υπολοίπων λογαριασμών ή των μετρητών που περιέχονται σε θυρίδες (άρθρ. 8 παρ. 2), άλλως, διατάσσεται η παρακατάθεση των μετρητών ή των υπολοίπων λογαριασμών ή των μετρητών που περιέχονται σε θυρίδες, σε δεσμευμένο άτοκο λογαριασμό στο ΤΠΚΔ ως δεσμευμένων χρηματικών απαιτήσεων κατά του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 1 και 2 (άρθρ. 8 παρ. 1).

40. Κατ' εξουσιοδότηση δε του άρθρου 7 του ν. 4312/2014, για την εφαρμογή των παραπάνω άρθρων 1 έως 6 αυτού, εκδόθηκε η με αριθμό 34054 οικ./Φ.321/2019 (10-6-2019) Κ.Υ.Α., η οποία εξακολουθεί να ισχύει για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω νόμου. Με την απόφαση αυτή ορίστηκαν ο τρόπος, η διαδικασία και ο χρόνος απόδοσης των χρηματικών απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου και των λοιπών φορέων του άρθρου 1 του ν.4312/2014, τα σχετικά με την παρακατάθεση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και ο τρόπος απόδοσης και διαφύλαξης από αυτό των χρηματικών ποσών και των εγγράφων που αφορούν σε δικαιώματα τρίτων, ο τύπος των πιστοποιητικών, τα σχετικά με την επιστροφή χρηματικών ποσών στους δικαιούχους, οι απαιτούμενες ηλεκτρονικές διαδικασίες και κάθε άλλη αναγκαία σχετική λεπτομέρεια.

41. Ειδικότερα, με τις διατάξεις του άρθρου 8 της παραπάνω Κ.Υ.Α., ορίζεται ότι η απόφαση ή το βούλευμα με τα οποία διατάσσεται απόδοση χρημάτων, κατά τις διατάξεις του ν. 4312/2014, εκτελούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, από τον αρμόδιο εισαγγελέα του άρθρου 6, ο οποίος τις διαβιβάζει υπηρεσιακώς, κατά περίπτωση, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή στο Ελληνικό Δημόσιο ή στο νομικό πρόσωπο ή φορέα της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4312/2014, και εντέλλεται την απόδοση των αναλογούντων ποσών στους δικαιούχους.

42. Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 30 παρ. 3 ΚΕΔΕ, από την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο επέρχονται οι συνέπειες της κατάσχεσης, όπως η αναγκαστική εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης και το Δημόσιο

καθίσταται εκδοχέας της απαίτησης αυτής, ο δε τρίτος λογίζεται ως οφειλέτης του Δημοσίου, υπό την αναβλητική αίρεση της θετικής δήλωσης του τρίτου (ΑΠ 114/1990, ΕΕΝ 1990, σελ.664, Ν.Σ.Κ. Ολ. 341/2014, Ν.Σ.Κ. 163/2017, Ν.Σ.Κ. 514/1993, Α. Γέροντα - Α. Ψάλτη, Ερμηνεία ΚΕΔΕ, Γ΄ έκδοση, 2016, σελ. 418). Από τις διατάξεις δε των άρθρων 416 έως 454 του Α.Κ., συνάγεται ότι η εκχώρηση δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των αποσβεστικών λόγων της ενοχής και, συνεπώς, η εκχώρηση αυτή καθ' εαυτή δεν επάγεται τα αποτελέσματα της καταβολής, δηλαδή την απόσβεση της ενοχής, εκτός εάν πρόκειται περί συμβατικής εκχώρησης και με τη σχετική σύμβαση έχει συμφωνηθεί μεταξύ εκχωρητή και εκδοχέα ότι η εκχώρηση γίνεται αντί καταβολής, οπότε αυτή επέχει θέση καταβολής και επιφέρει απόσβεση της ενοχής. (Ν.Σ.Κ. Ολ. 408/1979, Ν.Σ.Κ. 146/1995 με τις εκεί παραπομπές, κ.α.). Συνεπώς, η εκ του νόμου επερχόμενη αναγκαστική εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης προς το Δημόσιο δεν απαλλάσσει τον καθ' ου η κατάσχεση οφειλέτη του Δημοσίου από την υποχρέωση να καταβάλει τόκους ή προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, τούτο δε αποτελεί συνέπεια του κανόνα, κατά τον οποίο ο κατασχών μέχρι την πλήρη ικανοποίησή του, η οποία οπωσδήποτε δεν επέρχεται από μόνη την κατάσχεση εις χείρας τρίτου, μπορεί να χρησιμοποιήσει, επιπλέον, ένα ή περισσότερα αναγκαστικά μέσα προς είσπραξη της απαίτησής του. Η αντίθετη εκδοχή οδηγεί στο απαράδεκτο αποτέλεσμα ότι η ικανοποίηση του κατασχόντα δανειστή θα εξαρτάτο από τη φερεγγυότητα ή μη του τρίτου (Ν.Σ.Κ. Ολ. 408/1979, με τις εκεί παραπομπές). Επομένως, το κατασχόν Δημόσιο, πέραν της δυνατότητάς του να επιδιώξει την είσπραξη του κατασχεθέντος ποσού από τον τρίτο (απευθείας υπόχρεο ως προς αυτό για την είσπραξη της κατασχεθείσας απαίτησης με τα μέσα της διοικητικής εκτέλεσης εφόσον υπέβαλε θετική δήλωση), δικαιούται να στραφεί και κατά του οφειλέτη του, χρησιμοποιώντας ένα ή περισσότερα μέσα εκτέλεσης προς ικανοποίηση της απαίτησής του, χωρίς η προτίμηση ενός από αυτά να αποκλείει την παράλληλη χρησιμοποίηση και άλλων, δεδομένου ότι, όπως προαναφέρεται, η δια της ως άνω εκχώρησης μεταβίβαση της απαίτησης δεν επιφέρει και απόσβεση της απαίτησης έναντι του καθ' ού η κατάσχεση, αφού η εν λόγω εκχώρηση δεν γίνεται «αντί καταβολής» αλλά «χάριν» (επί σκοπώ) καταβολής» (Ν.Σ.Κ.146/1995).

43. Τέλος, η δημόσια παρακατάθεση υπέρ τρίτου ρυθμίζεται από την ειδική νομοθεσία που δίδει το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και συμπληρωματικά, από τις διατάξεις των άρθρων 427 επ. του ΑΚ για την παρακαταθήκη και τη σύμβαση υπέρ τρίτου (410 επ. ΑΚ). Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι η δημόσια παρακατάθεση υπέρ τρίτου αποτελεί έναν εναλλακτικό τρόπο απόσβεσης της οφειλής, εξυπηρετεί ως

θεσμός αμφισβητούμενες σχέσεις ιδιωτικού δικαίου και κινείται στο πλαίσιο του ιδιωτικού δικαίου. Αντιθέτως, η εξόφληση οφειλών που πηγάζουν από έννομες σχέσεις δημοσίου δικαίου ρυθμίζεται ειδικά και συγκεκριμένα από το Δημόσιο Δίκαιο, γίνεται μέσω των εισπρακτικών μηχανισμών του Κράτους και ρητά ορίζεται ότι η παρακατάθεση δεν θεωρείται σαν εξόφληση οφειλής για το Δημόσιο (άρθρο 65 π.δ. 16/1989). Τα παραπάνω ισχύουν και στην περίπτωση επιβολής με το άρθρο 53 του ν. 4021/2011 του έκτακτου ειδικού τέλους, το οποίο αναγράφεται στο λογαριασμό της Δ.Ε.Η αλλά και στα τιμολόγια των εναλλακτικών προμηθευτών ηλεκτρικού ρεύματος (Ν.Σ.Κ. 435/2011).

44. Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε μεταξύ των μελών της Ολομέλειας, ενόψει της ιστορικής εξέλιξης των υποθέσεων των εταιρειών Κ.- Α.Ε. (πρώην Ε.Ρ.ΤΡ. Α.Ε.) και Ν.Ε.-Α.Ε. (πρώην Η.Ρ.- Α.Ε.) και των ρυθμίσεων των παραπάνω διατάξεων, όπως αυτές ερμηνεύτηκαν, προέκυψαν, κατ' αρχήν, τα εξής διαδικαστικά - προκριματικά ζητήματα: Εάν συντρέχει αρμοδιότητα του Ν.Σ.Κ. για έκδοση γνωμοδότησης επί του ερωτήματος που τέθηκε, μετά τις μεταγενέστερες της υποβολής αυτού παραιτήσεις των παραπάνω εταιρειών από τις ανακοπές τους κατά της απορριπτικής απόφασης του Προϊσταμένου του Δ' Τελωνείου Επίβλεψης Συγκροτημάτων Πειραιά και κατά της σιωπηρής απορριπτικής απόφασης του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών, για την απαλλαγή των οφειλών τους προς το Δημόσιο από τόκους και πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής ή από προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, που αποτελεί και αντικείμενο του ερωτήματος, αλλά και του ζητήματος που τίθεται με το ερώτημα περί συνδρομής γεγονότων ανωτέρας βίας, εκ του λόγου ότι οι διατάξεις των άρθρων 6 ΚΕΔΕ και 61 ΚΦΔ προβλέπουν αρμόδιο προς τούτο όργανο και ειδική διαδικασία, σε καταφατική δε περίπτωση, εάν τα υποβληθέντα αιτήματα απαλλαγής από τόκους και πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής ή από προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, είναι παραδεκτά, κατά το άρθρο 61 παρ. 1 ΚΦΔ, λόγω της μη εξόφλησης της βασικής οφειλής, πριν από την υποβολή των σχετικών αιτημάτων.

Επί του πρώτου και δευτέρου των παραπάνω προκριματικών ζητημάτων

45. Κατά την γνώμη της **πλειοψηφίας**, που απαρτίσθηκε από τους Ευγενία Βελώνη, Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ. Βασιλική Πανταζή, Σπυρίδωνα Παπαγιαννόπουλο, Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη, Θεόδωρο Ψυχογιό, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ., Βασιλική Τύρου, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αδαμαντία Καπετανάκη, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρο Σπυρόπουλο, Βασίλειο Καραγεώργο, Ευσταθία Τσαούση, Χρήστο Μητκίδη, Βασιλική Παπαθεοδώρου,

Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα- Ασημακοπούλου, Μαρία Σπάσου, Ευάγγελο Μαρίνη, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννα Λεμπέση, Νικόλαο Μουκαζή, Περικλή Αγγέλου, Παρασκευά Χρυσοστομίδα, Ιωάννη Αλεξανδράκη, Νικόλαο Πατηνιώτη, Κωνσταντίνο Γεωργιάδη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψηφοί 32**), η κατά το ιστορικό παραίτηση των οφειλετριών εταιρειών από τα δικόγραφα των ανακοπών τους, ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά και ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, κατά της με αριθμό 13408/28-07-2020 απορριπτικής απόφασης του Προϊσταμένου του Δ' Τ.Ε.Σ Πειραιά και της σιωπηρής αρνητικής – απορριπτικής απόφασης της Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών, τεκμαιρόμενης λόγω παρέλευσης της προβλεπόμενης προθεσμίας (άρθρο 6 παρ.4 ΚΕΔΕ), αντίστοιχα, που παραμένουν, ως εκ τούτου, αλώβητες και έχουν τεκμήριο νομιμότητας, δεν συνεπάγεται αναρμοδιότητα του Ν.Σ.Κ. να γνωμοδοτήσει επί των τεθέντων ερωτημάτων. Τούτο διότι το προκριματικό ζήτημα που ανακύπτει, εν προκειμένω, δεν αφορά στην εγκυρότητα των παραπάνω πράξεων των προαναφερόμενων φορολογικών Αρχών, ζήτημα το οποίο, πράγματι, ενόψει των γενόμενων παραιτήσεων, δεν θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο γνωμοδότησης από το Ν.Σ.Κ., αλλά στο εάν, παρά τις παραιτήσεις αυτές, παρέχεται η δυνατότητα διαφορετικής ενέργειας των εν λόγω Αρχών.

46. Κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, που υπαγορεύεται από την ασφάλεια δικαίου και την ανάγκη σταθερότητας των διοικητικών καταστάσεων και εφαρμόζεται, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει άλλως, η Διοίκηση δεν έχει υποχρέωση να ανακαλεί τις πράξεις της για τις οποίες έχει παρέλθει η κατά νόμο προθεσμία προσβολής αυτών ή που έχουν προσβληθεί ανεπιτυχώς, ακόμη και όταν αυτές είναι παράνομες (ΣτΕ Ολ. 2177/2004, ΣτΕ 7μ 1041/2004, 1024/2016, 3616/2001, 459/2001, 3044/1999, Ολ. 1041/1993 κ.ά.). Εξ αντιδιαστολής, κατά τις αρχές αυτές, επιτρέπεται ελεύθερα η ανάκληση των παράνομων ατομικών διοικητικών πράξεων και αν ακόμη χαρακτηρίζονται από τις σχετικές διατάξεις ως οριστικές ή ανέκκλητες, η δε ανάκληση δεν αποκλείεται από το γεγονός ότι η ανακαλούμενη πράξη έχει προσβληθεί με ένδικο βοήθημα (Ε. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος Α', παρ.177, 178, 179, όπου και παραπομπές σε νομολογία). Για την ταυτότητα του νομικού λόγου τα αυτά ισχύουν και σε περίπτωση που η διοικητική πράξη καθίσταται οριστική λόγω παραίτησης από το οικείο ένδικο βοήθημα. Στο πλαίσιο αυτό από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, έχει κριθεί ότι, παρά την έκδοση της απορριπτικής απόφασης του αρμόδιου διοικητικού οργάνου, εντούτοις, ενόψει της γενικής αρχής του δικαίου, κατά την οποία οι διοικητικές πράξεις, και όταν είναι οριστικές, μπορεί να

ανακαλούνται από το όργανο που τις εξέδωσε για λόγους νομιμότητας, συνάγεται ότι, παρά την περαίωση της ενδικοφανούς διαδικασίας, είναι επιτρεπτή η επάνοδος της Διοίκησης, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων και, περαιτέρω, η ανάκληση για λόγους νομιμότητας της απορριπτικής απόφασης, κατά τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου ή κατά τις γενικές διατάξεις που διέπουν την ανάκληση των διοικητικών πράξεων (βλ. ΣΤΕ. 1024/2016, 314/2006, 3033/1999, 2692/1999, 7μ.1654/1998, 880/1998 κ.ά.). Συναφώς, έχει, επίσης, κριθεί ότι ο περιορισμός της δυνατότητας ανάκλησης των μη νομίμων διοικητικών πράξεων αντιστρατεύεται την συνταγματικά κατοχυρωμένη και θεμελιώδη για το Κράτος Δικαίου αρχή της νομιμότητας, βασική έκφανση της οποίας αποτελεί η ανάκληση των μη νόμιμων διοικητικών πράξεων (ΣΤΕ Ολ. 1581/2010).

47. Από την ιστορική εξέλιξη της προκείμενης υπόθεσης είναι προφανές ότι τα σχετικά με αυτή ερωτήματα που έχουν τεθεί απασχολούν τη Διοίκηση, δεδομένου ότι, παρά την έκδοση των επίμαχων πράξεων, την άσκηση κατ' αυτών ανακοπών και τις υποβληθείσες από τις ανακοπές αυτές παραιτήσεις, ουδέποτε τέθηκε από την ερωτώσα αρχή ζήτημα ανάκλησης του ερωτήματος, ούτε διαγνώστηκε σχετική πρόθεση αυτής, ενώ φαίνεται να εκκρεμεί και η ασκηθείσα, πριν την υποβολή του ερωτήματος, με αριθμό 15627/03-09-2020 «αίτηση θεραπείας» των οφειλετριών, ενώπιον του Προϊσταμένου του αρμόδιου Δ' Τ.Ε.Σ Πειραιά, μετά την άσκηση της οποίας το Τελωνείο απευθύνθηκε εκ νέου για οδηγίες στην αρμόδια Διεύθυνση.

48. Ενόψει τούτων και αφού δεν υφίσταται ειδική διάταξη, που να αποκλείει την ανάκληση των απορριπτικών των αιτημάτων διαγραφής διοικητικών πράξεων ή την επανεξέταση της στάσης της Διοίκησης επί αυτής και των επί μέρους σχετικών ζητημάτων που έχουν ανακύψει, ώστε να καμφθούν οι ως άνω γενικές αρχές και η Διοίκηση, εφόσον το επιθυμεί, έχει *a fortiori* τη δυνατότητα επανόδου επί των ζητημάτων αυτών, το Ν.Σ.Κ., στο θεσμικό πλαίσιο συνδρομής του προς τη Διοίκηση, έχει αρμοδιότητα να εξετάσει τα σχετιζόμενα με τη νομιμότητα των πράξεων αυτών ερωτήματα.

49. Ανεξαρτήτως, όμως, της παραπάνω διαδικαστικής εξέλιξης, που αφορά αποκλειστικά και μόνο τις εκδοθείσες ατομικές πράξεις των Προϊσταμένων των άνω υπηρεσιών (Δ' Τ.Ε.Σ Πειραιά και Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών), το ερώτημα προς το Ν.Σ.Κ. υποβάλλεται, παραδεκτά, κατά τα άρθρα 6 παρ.6 του ν.3086/2002 (προϊσχύων Οργανισμός του Ν.Σ.Κ.) και 8 παρ. 2 του ν. 4831/2021 (ισχύων Οργανισμός του Ν.Σ.Κ.) από τις υπερκείμενες αυτών Αρχές (Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης και Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και ΕΦΚ της ΑΑΔΕ). Και τούτο, διότι η Φορολογική

Διοίκηση ενδέχεται να διατηρεί αμφιβολίες για την ορθότητα και την νομιμότητα των ενεργειών που έλαβαν χώρα, ως προς την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων ζητημάτων και επιζητεί προς άρση αυτών των αμφιβολιών και τη γνωμοδοτική άποψη του Ν.Σ.Κ.

Ωστόσο, δεδομένου ότι τα προαναφερθέντα διοικητικά όργανα (Προϊστάμενοι των Δ' Τ.Ε.Σ Πειραιά και Δ.Ο.Υ ΦΑΕ Αθηνών) ασκούν αποκλειστική αρμοδιότητα (ΣΤΕ 837/2016) και, ως εκ τούτου, η κρίση τους δεν υπόκειται σε ιεραρχικό έλεγχο, η διατύπωση ερμηνευτικής γνώμης από το Ν.Σ.Κ. περί της συνδρομής ή μη ανωτέρας βίας και, ακολούθως, η υπαγωγή των κρίσιμων περιστατικών στην αόριστη αυτή νομική έννοια, δεν δεσμεύει τα όργανα αυτά, στην περίπτωση που επιληφθούν εκ νέου των επίμαχων υποθέσεων.

50. Κατά τη γνώμη της **μειοψηφίας**, που απαρτίσθηκε από τους Αντώνιο Τατσόπουλο, Αλέξανδρο Ροϊλό και Φωτεινή Δεδούση, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψηφοί 3**), με την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ., (γνώμη χωρίς ψήφο), στη προκείμενη περίπτωση, το Δ' Τελωνείο Πειραιά έχει ολοκληρώσει την όλη διαδικασία και οι οφειλέτριες εταιρείες προέβησαν σε παραίτηση από τα δικόγραφα των ανακοπών τους κατά της ρητής απορριπτικής απόφασης του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας αυτής και κατά της σιωπηρής απόρριψης του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ των αιτημάτων τους για απαλλαγή των οφειλών τους προς το Δημόσιο από τους επίμαχους τόκους και πρόστιμα ή από προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής λόγω ανωτέρας βίας, βάσει των αυτών περιστατικών που τίθενται και στο έγγραφο του ερωτήματος. Δεδομένου, όμως, ότι δεν παρέχεται από το νόμο στις οφειλέτριες άλλο ένδικο βοήθημα ή μέσο για να επανέλθουν ενώπιον δικαστηρίου, οι προσβληθείσες με την ανακοπή αυτή διοικητικές πράξεις, παραμένουν έγκυρες και ισχυρές.

51. Εξάλλου, και στις δύο ως άνω περιπτώσεις, μη συντρέχουσας εν προκειμένω αναστολής, λόγω υποβολής σχετικού ερωτήματος στο Ν.Σ.Κ., εφόσον τέτοια αναστολή δεν προβλέπεται από διάταξη νόμου, προκύπτει αποδοχή των ενεργειών της Διοίκησης από τις οφειλέτριες και εκ τούτου δεν θεμελιώνεται αρμοδιότητα του Ν.Σ.Κ. να γνωμοδοτήσει επί του τεθέντος ερωτήματος. Άλλωστε, οι ερωτώσες Φορολογικές Αρχές δεν θέτουν ζήτημα νομιμότητας των συγκεκριμένων πράξεων και ειδικότερα δεν ερωτούν αν συντρέχει λόγος ανάκλησης των κατά τα παραπάνω ισχυρών και εγκύρων πράξεων.

52. Περαιτέρω, η απαλλαγή του φορολογουμένου από τους τόκους και τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, λόγω ανωτέρας βίας, αποτελεί διαγραφή

φόρου (ΣΤΕ 837/2016), η οποία υπάγεται σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις του ΚΕΔΕ και του ΚΦΔ αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των οργάνων της Διοίκησης, (ΣΤΕ 837/2016, 3526/2000) και μπορεί να παρέχεται, κατά τη διακριτική ευχέρεια των οργάνων αυτών και εντός των ορίων της (βλ. ΣΤΕ 837/2016, που έκρινε επί επιβολής τελών εκπρόθεσμης καταβολής από τη Τελωνειακή Αρχή), μετά τήρηση συγκεκριμένης διαδικασίας, που προβλέπει υποβολή από τον οφειλέτη σχετικής αίτησης προς το αρμόδιο όργανο (βλ. απόφαση, με αριθμό Δ. ΟΡΓ. Α 1115805 ΕΞ 2017/2017 του Διοικητή της ΑΑΔΕ) και απόφαση αυτού εντός οριζόμενης προθεσμίας, από την άπρακτη παρέλευση της οποίας θεωρείται απορριφθείσα (Απ. Λιόλιου, «Τόκοι εκπρόθεσμης καταβολής, λοιπά πρόστιμα, εγκλήματα φοροδιαφυγής, λόγοι ανωτέρας βίας», Περιοδικό Ε, 2016, σελ. 750 επ.). Στον δε ΚΦΔ, και για τις περιπτώσεις που υπάγονται στο άρθρο 63 τούτου, ως ειδικό όργανο αρμόδιο να αποφαινεται για το ζήτημα της συνδρομής ή μη ανωτέρας βίας επί σχετικής ενδικοφανούς προσφυγής, προβλέπεται η Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών (ΠΟΛ 1252/2015).

53. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, κατά τη γνώμη αυτή, (συγκλίνουσα κατά τούτο με την γνώμη της πλειοψηφίας), κατόπιν της εξέτασης του ζητήματος της συνδρομής ανωτέρας βίας κατ' ουσία από την Ολομέλεια, πρέπει να γίνει ρητή μνεία ότι η όποια υπαγωγή της Ολομέλειας των κατ' ιδίαν περιστατικών ως συνιστώντων ή μη λόγους ανωτέρας βίας δεν δεσμεύει τα αρμόδια να αποφανθούν σχετικά όργανα, στην περίπτωση που επιληφθούν εκ νέου, ενόψει της προς τούτο αποκλειστικής αρμοδιότητάς τους.

Επί του τρίτου προκριματικού ζητήματος

54. Κατά τη γνώμη της **πλειοψηφίας**, που απαρτίσθηκε από τους Ευγενία Βελώνη, Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ., Βασιλική Πανταζή, Σπυριδωνα Παπαγιαννόπουλο, Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη, Θεόδωρο Ψυχογιού, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ., Βασιλική Τύρου, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλια, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αδαμαντία Καπετανάκη, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρο Σπυρόπουλο, Βασίλειο Καραγεώργο, Ευσταθία Τσαούση, Χρήστο Μητκίδη, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα- Ασημακοπούλου, Μαρία Σπάσου, Ευάγγελο Μαρίνη, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννα Λεμπέση, Περικλή Αγγέλου, Ιωάννη Αλεξανδράκη, Νικόλαο Πατηνιώτη και Κωνσταντίνο Γεωργιάδη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψηφοί 30**), οι παραπάνω διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 4 ΚΕΔΕ και 61 παρ. 1 ΚΦΔ, που θεσπίζουν ως προϋπόθεση της απαλλαγής του οφειλέτη του Δημοσίου, για

λόγους ανωτέρας βίας, από τόκους, πρόστιμα ή προσαυξήσεις, την προηγούμενη εξόφληση της βασικής οφειλής, ερμηνευόμενες υπό το φως του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας και της αρχής της επιείκειας, καθώς και κατά το πνεύμα τους και τον σκοπό που εξυπηρετούν, ο οποίος συνίσταται στην παροχή κινήτρων για την εξόφληση της βασικής οφειλής με τη διαγραφή εν μέρει ή εν όλω των επ' αυτής τόκων, των προστίμων και των προσαυξήσεων δεν θεσπίζουν απαράδεκτο της σχετικής αίτησης και ως εκ τούτου αδυναμία εξέτασής της. Κατά συνέπεια, η μη προηγούμενη εξόφληση της βασικής οφειλής, δεν αποκλείει την εξέταση της παραπάνω περί απαλλαγής αίτηση, αλλά επιβάλλει την απόρριψή της μόνον εκ του λόγου αυτού, όπως αξιώνουν οι παραπάνω διατάξεις του ΚΕΔΕ και του ΚΦΔ.

Ενόψει τούτων, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, η αίτηση του οφειλέτη περί απαλλαγής του από τόκους, πρόστιμα και προσαυξήσεις, για λόγους ανωτέρας βίας, που υποβλήθηκε πριν την εξόφληση της βασικής οφειλής, παρίσταται παραδεκτή και μπορεί να εξεταστεί από τη Φορολογική Διοίκηση, αλλά η απαλλαγή θα χορηγηθεί, όταν και εφόσον εξοφληθεί η βασική οφειλή.

55. Κατά την **πρώτη μειοψηφήσασα** γνώμη που απαρτίσθηκε από τους Αλέξανδρο Ροϊλό, Νικόλαο Μουκαζή και Παρασκευά Χρυσοστομίδη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψήφοι 3**), με την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ., (γνώμη χωρίς ψήφο), αιτήματα απαλλαγής του οφειλέτη, κατά το άρθρα 6 παρ. 4 ΚΕΔΕ και 61 παρ. 1 ΚΦΔ., που υποβάλλονται πριν από την εξόφληση της βασικής οφειλής, είναι απαράδεκτα. Τούτο διότι στις διατάξεις αυτές τίθεται ρητά, ως προϋπόθεση απαλλαγής του οφειλέτη, η προηγούμενη εξόφληση της βασικής οφειλής και συνεπώς δεν καταλείπεται στην διακριτική ευχέρεια του αρμοδίου διοικητικού οργάνου δυνατότητα εξέτασης των αιτημάτων αυτών πριν από την ως άνω εξόφληση, ούτε τυγχάνουν εφαρμογής οι γενικές αρχές της αναλογικότητας και της επιείκειας, ώστε να κριθεί παραδεκτό το σχετικό αίτημα του οφειλέτη, ουδεμία δε προκύπτει ωφέλεια του οφειλέτη από την αποδοχή αιτήματος ως παραδεκτού, και στη συνέχεια απορριπτέου, ως μη νόμιμου.

56. Κατά τη **δεύτερη μειοψηφήσασα** γνώμη που απαρτίσθηκε από τους Αντώνιο Τατσόπουλο και Φωτεινή Δεδούση, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψήφοι 2**), το πραγματικό, τόσο της διάταξης του άρθρου 6 παρ. 4 ΚΕΔΕ, όσο και εκείνης του άρθρου 61 παρ. 1 ΚΦΔ. αξιώνει από τον οφειλέτη που αιτείται την απαλλαγή των ληξιπρόθεσμων οφειλών του προς το Δημόσιο από τους τόκους και το πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής, κατά την πρώτη διάταξη, ή την απαλλαγή από τόκους και

πρόστιμα, κατά τη δεύτερη διάταξη, για λόγους ανωτέρας βίας, την εξόφληση όλων των φόρων για τους οποίους επιβλήθηκαν τα ως άνω πρόσθετα βάρη, πριν, από την υποβολή του αιτήματος. Η «εξόφληση» των υπόψη διατάξεων δεν ταυτίζεται με την έννοια της «πλήρους ικανοποίησης» στην οποία αναφέρεται το άρθρο 2 του ν. 4312/2014. Τούτο, διότι η τελευταία επέρχεται μέσω της απόδοσης των «δεσμευθέντων», ενώ, η «εξόφληση» στην οποία αναφέρονται οι διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 4 ΚΕΔΕ και 61 παρ. 1 ΚΦΔ αφορούν όλους τους φόρους για τους οποίους επιβλήθηκαν τα πρόσθετα οικονομικά βάρη.

Στη προκειμένη περίπτωση, επειδή από το ιστορικό της ερωτήματος δεν προκύπτει η εξόφληση όλων των φόρων για τους οποίους τα ενδιαφερόμενα μέρη αιτούνται την απαλλαγή από τόκους και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής, κατ' άρθρο 6 παρ.4. ΚΕΔΕ, άλλως, από τόκους πρόστιμα, κατ' άρθρο 61 παρ. 1 ΚΦΔ, τα σχετικά αιτήματα ελέγχονται ως μη νόμιμα και, εκ του λόγου τούτου, τυγχάνουν απορριπτέα.

Επί του πρώτου ερωτήματος, περί δυνατότητας απαλλαγής του οφειλέτη από τόκους και πρόστιμα σε περίπτωση που συντρέχει στο πρόσωπό του λόγος ανωτέρας βίας για τους σκοπούς εφαρμογής των διατάξεων αφενός μεν του άρθρου 61 ΚΦΔ αφετέρου δε του άρθρου 6 ΚΕΔΕ, η Α΄ Τακτική Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ως εξής:

57. Επί του πρώτου (α.) υποερωτήματος, εάν συνιστά λόγο ανωτέρας βίας η δημοσίευση της απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί του τρόπου απόδοσης του ΕΕΤΗΔΕ στο Δημόσιο, με αριθμό ΠΟΛ 1230/12-12-2011, στις 6 Φεβρουαρίου 2012 (Β΄ 178), ημερομηνία κατά την οποία είχε παρέλθει η προθεσμία για την απόδοση ΕΕΤΗΔΕ των μηνών Νοεμβρίου 2011 και Δεκεμβρίου 2011:

Ομόφωνα, ότι το γεγονός της δημοσίευσης της παραπάνω Απόφασης στις 06-02-2012, ημερομηνία κατά την οποία είχε παρέλθει η προθεσμία για την απόδοση του ΕΕΤΗΔΕ των μηνών Νοεμβρίου 2011 και Δεκεμβρίου 2011, έχει σημασία ως προς την εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 13 του άρθρου 53 του ν. 4021/2011, με τις οποίες εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Οικονομικών να ρυθμίζει, με απόφασή του, τον ειδικότερο τρόπο και την διαδικασία για την είσπραξη του τέλους, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού. Τα ποσά του ΕΕΤΗΔΕ που εισπράττονται από τη ΔΕΗ και τους εναλλακτικούς προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος, αποδίδονται στο Ελληνικό Δημόσιο με τη συμπλήρωση της 20ής ημέρας (ή της επόμενης εργάσιμης) από τη λήξη του μήνα στον οποίο εισπράχθηκαν οι σχετικοί λογαριασμοί (άρθρο 1). Μετά την πάροδο της ημερομηνίας αυτής, εφόσον η ΔΕΗ ή οι εναλλακτικοί προμηθευτές έχουν καθυστερήσει να αποδώσουν στο Δημόσιο τα

χρηματικά ποσά του ΕΕΤΗΔΕ που έχουν εισπράξει, καταλογίζονται με τον οφειλόμενο τόκο υπερημερίας με καταλογιστική πράξη του αρμόδιου επιθεωρητή, ο οποίος θα ερευνήσει την υπόθεση (άρθρο 2).

Συνεπώς, η καθυστέρηση έκδοσης της παραπάνω απόφασης ασκεί επιρροή στην επιβολή του οφειλόμενου τόκου υπερημερίας και δεν απαλλάσσει την ΔΕΗ ή τους εναλλακτικούς προμηθευτές από την υποχρέωσή τους να αποδώσουν στο Δημόσιο τα χρηματικά ποσά του ΕΕΤΗΔΕ που έχουν εισπράξει. Άλλωστε, στην εξεταζόμενη περίπτωση, δεν προκύπτουν από το διδόμενο ιστορικό στοιχεία για σχετικές καταλογιστικές πράξεις και άσκηση προσφυγών κατ' αυτών, για τις οποίες οι σχετικές προθεσμίες έχουν παρέλθει προ πολλού, ούτε γίνεται τέτοια αναφορά στη με αριθμό 1115/2017 παρεμπόμπουσα απόφαση του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, με την οποία διατάχθηκε η απόδοση των ποσών που αφορούν στην επίμαχη οφειλή ΕΕΤΗΔΕ και τους επ' αυτής τόκους, μέχρι την έκδοσή της.

Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός της καθυστέρησης της έκδοσης της ως άνω απόφασης δεν στοιχειοθετεί, κατ' αντικειμενική κρίση, αιτιωδώς και βασίμως, τον δικαιολογητικό λόγο της μη εμπρόθεσμης καταβολής του επίμαχου τέλους, αφού αυτή δεν αποστέρησε τις οφειλέτριες της δυνατότητας να καταβάλουν το επίμαχο τέλος αμέσως μετά την δημοσίευσή της, όπως όφειλαν. Επομένως, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 61 ΚΦΔ, δεν δύναται να θεωρηθεί ότι συνιστά ανωτέρα βία, όπως η έννοια αυτή προσδιορίζεται παραπάνω.

58. Επί του δεύτερου (β.) υποερωτήματος, εάν συνιστά λόγο ανωτέρας βίας η δέσμευση/απαγόρευση κίνησης λογαριασμών που επιβλήθηκε κατ' άρθρο 48 ν. 3691/2008 με τις με αριθμό 12/17-1-2012 και 21/25-1-2012 Διατάξεις του Προέδρου της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης :

Ομόφωνα, ότι η δέσμευση/απαγόρευση κίνησης λογαριασμών που επιβλήθηκε με τις παραπάνω Διατάξεις του Προέδρου της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν ανωτέρα βία, καθόσον τα γεγονότα αυτά αποτελούν πράξεις-αποφάσεις διοικητικής Αρχής, που εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.3691/2008, σκοπός του οποίου είναι η πρόληψη και καταστολή των αναφερομένων σ' αυτόν αδικημάτων, και η προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τους κινδύνους που αυτά ενέχουν. Οι πράξεις αυτές είναι αποτέλεσμα διαπίστωσης, κατά

την έρευνα της Αρχής, στοιχείων που αφορούν σε υπαίτια και παράνομη συμπεριφορά του κατηγορουμένου και συγκεκριμένα στα αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ενώ στα βασικά αδικήματα που ορίζονται στον νόμο περιλαμβάνονται και τα αδικήματα της υπεξαίρεσης και λαθρεμπορίας σε βάρος του Δημοσίου, περιπτώσεις που συντρέχουν στην εξεταζόμενη υπόθεση.

Συνεπώς, η κατά τα ως άνω δέσμευση/απαγόρευση κίνησης των δεσμευθέντων λογαριασμών, η οποία επιβλήθηκε ακριβώς λόγω της ενδεχόμενης παράνομης συμπεριφοράς των οφειλετριών εταιρειών, αποτελεί εξωγενή και αντικειμενικό παράγοντα, ο οποίος θα μπορούσε να προβλεφθεί ή να αποτραπεί και, συνεπώς, δεν συνιστά, κατά το νόμο, ανωτέρα βία (Ν.Σ.Κ. 89/2015)

59. Επί του (β.1) υποερωτήματος, εάν διαφοροποιείται η παραπάνω απάντηση στο συγκεκριμένο υποερώτημα από το γεγονός ότι οι εταιρείες υπέβαλαν (α) τις με Α.Π. 1073/11-07-2012, 1069/29-6-2012, 1529/5-6-2012, 4191/5-6-2012 και Κ 58/1-6-2012 Επιστολές - Αναφορές - Αιτήσεις μεταξύ άλλων και στον Υπουργό και Υφυπουργό Οικονομικών καθώς και τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου με τις οποίες δήλωναν ότι εκχωρούσαν - παραχωρούσαν - προσέφεραν πραγματικά και άμεσα τα οφειλόμενα ποσά για πλήρη και ολοσχερή κάλυψη των απαιτήσεων του Δημοσίου για απόδοση του εισπραχθέντος ΕΕΤΗΔΕ και του καταλογισθέντος Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης.

Ομόφωνα, ότι ο Υπουργός και ο Υφυπουργός Οικονομικών, καθώς και ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, κατά τις ως άνω διατάξεις, στερούνται αρμοδιότητας να αποφανθούν επί επιστολών και αιτήσεων φορολογουμένων, με τις οποίες αυτοί δηλώνουν ότι εκχωρούν, παραχωρούν και προσφέρουν, πραγματικά και άμεσα, οφειλόμενα προς το Δημόσιο ποσά για πλήρη και ολοσχερή κάλυψη των απαιτήσεων του έναντι αυτών από ΕΕΤΗΔΕ και ΕΦΚ, πέραν του ότι η όποια σχετική απόφαση, καθόσον αφορά τα όργανα της Διοίκησης, θα συνιστούσε παρέμβαση της εκτελεστικής εξουσίας στο έργο της δικαστικής εξουσίας (βλ. ad hoc Ν.Σ.Κ. 214/2014). Επομένως, οι παραπάνω επιστολές και αιτήσεις στερούνται εννόμων συνεπειών.

60. Επί του (β.2) υποερωτήματος εάν διαφοροποιείται η απάντηση στο συγκεκριμένο υποερώτημα από το γεγονός ότι οι εν λόγω εταιρείες υπέβαλαν και κατέθεσαν την Ανέκκλητη Έγγραφο Δήλωση, με αριθμό 3300/12-01-2015, στο Συμβούλιο Εφετών Αθηνών και στο Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Αθηνών, αντίστοιχα, με την οποία συναινούσαν σε οριστική και ολοσχερή απόδοση στο Δημόσιο και προς πλήρη ικανοποίηση αυτού για τις απαιτήσεις του Δημοσίου από τη συγκεκριμένη αιτία:

Ομόφωνα, ότι η υποβολή της παραπάνω Ανέκκλητης Έγγραφης Δήλωσης Τρίτου προς το Συμβούλιο Εφετών Αθηνών, όσο και η κατάθεση αυτής στο Α΄ Τριμελές Εφετείο Κακουρηγημάτων Αθηνών στις 16-01-2015, έγιναν στο πλαίσιο διαδικασίας προβλεπόμενης στις διατάξεις του ν. 4312/2014 και για τους σκοπούς του νόμου. Δεδομένου, όμως, ότι οι ενέργειες αυτές των οφειλετριών, σύμφωνα με τη με αριθμό 1115/2017 δικαστική απόφαση, δεν επέφεραν τις επιδιωκόμενες έννομες συνέπειες για τις προαναφερόμενες οφειλές, μόνη η υποβολή τους είναι άνευ σημασίας. Επομένως, δεν υφίσταται έδαφος περαιτέρω κρίσης, εάν οι Δηλώσεις αυτές αποτελούν γεγονότα υπαγόμενα στην έννοια της ανωτέρας βίας, με την προαναφερόμενη έννοια αυτής.

61. Επί του (β.3) υποερωτήματος εάν διαφοροποιείται η απάντηση από το γεγονός ότι οι εν λόγω εταιρείες επέδωσαν τις πιο πάνω Δηλώσεις μεταξύ άλλων στην Αναπληρώτρια Υπουργό Οικονομικών, στη Γενική Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, στον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ ΦΑΕ Αθηνών και στον Προϊστάμενο του Δ΄ Τ.Ε.Σ. Πειραιά, στις 24-02-2015:

Ομόφωνα, ότι η επίδοση της προαναφερόμενης Ανέκκλητης Έγγραφης Δήλωσης των οφειλετριών σε όργανα της Διοίκησης δεν προβλέπεται στις οικείες διατάξεις του ν. 4312/2014, ούτε άλλου νόμου, η οποία δε σχετική απόφαση αυτών θα συνιστούσε παρέμβαση της εκτελεστικής εξουσίας στο έργο της δικαστικής εξουσίας. Επομένως, η επίδοση, της παραπάνω δήλωσης των οφειλετριών εταιρειών, στις 24-02-2015, στην Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, τη Γενική Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, στον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ Φ.Α.Ε Αθηνών και στον Προϊστάμενο του Δ΄ Τ.Ε.Σ Πειραιά στερείται εννόμων συνεπειών και προφανώς δεν νοείται ως γεγονός ανωτέρας βίας, κατά την παραπάνω έννοια αυτής.

62. Επί του τρίτου (γ.) υποερωτήματος, εάν συνιστά λόγο ανωτέρας βίας το γεγονός ότι αν και επιβλήθηκαν, βάσει των διατάξεων του άρθρου 30 επ. του ΚΕΔΕ, αναγκαστικές κατασχέσεις στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, ως τρίτων, στους τραπεζικούς λογαριασμούς των οφειλετριών εταιρειών που τηρούνταν σε αυτά, αφενός από το Α΄ Τ.Ε.Σ Πειραιά το 2012, 2014, 2015 και 2019 για οφειλές από ΕΦΚ, λοιπές επιβαρύνσεις και πολλαπλά τέλη και αφετέρου από τη Δ.Ο.Υ. Φ.Α.Ε Αθηνών κατά τα έτη 2012, 2013, 2014 και 2017, για οφειλές από ΕΕΤΗΔΕ, ως αναφέρονται στο ιστορικό, τα εν λόγω κατασχέμενα ποσά δεν αποδόθηκαν από τα πιστωτικά ιδρύματα, είτε προς τον λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος είτε προς την υπηρεσία που επέβαλε την κατάσχεση, αυτό δε έγινε εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων, για λόγους που δεν ανάγονται στην σφαίρα εξουσίας των

εταιρειών σε βάρος των οποίων επιβλήθηκαν οι κατασχέσεις, αλλά διότι είχαν προηγηθεί οι με αριθμό 12/17-1-2012,21/25-1-2012 διατάξεις του Προέδρου της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης καθώς και η με αριθμό 39/2012 διάταξη του ν. 4022/2011 του Ανακριτή Πλημμελειοδικών Αθηνών δέσμευσης των λογαριασμών τους:

Ομόφωνα, ότι, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, η δέσμευση σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7Α και 48 του ν. 3691/2008, με διατάξεις του Προέδρου της Αρχής, ή του ανακριτή, ή του δικαστικού συμβουλίου, των λογαριασμών που τηρούνται σε πιστωτικά ιδρύματα, απαγορεύει την με οποιονδήποτε τρόπο διάθεση των δεσμευθέντων μέχρι την ολοκλήρωση της ποινικής διαδικασίας, δηλαδή την έκδοση αμετάκλητης απόφασης του αρμόδιου ποινικού δικαστηρίου.

Συνεπώς, η εκ του λόγου τούτου μη «απόδοση» των ποσών των δεσμευμένων τραπεζικών λογαριασμών, πέραν του ότι ερείδεται επί των παραπάνω διατάξεων, δεν αποτελεί «γεγονός», ώστε να εξετασθεί καθεαυτή, εάν συνιστά ανωτέρα βία. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η έκδοση των επίμαχων πράξεων-αποφάσεων δέσμευσης των αρμοδίων Προέδρου της Αρχής και Ανακριτή έχουν ως κοινή αιτία και συνισταμένη την ευθύνη των οφειλετριών εταιρειών και, συνεπώς, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως λόγοι ανωτέρας βίας.

63. Επί του τέταρτου (δ.) υποερωτήματος, εάν συνιστά λόγο ανωτέρας βίας το γεγονός ότι αν και το παραπεμπτικό βούλευμα εκδόθηκε το 2014 (Συμβούλιο Εφετών Αθηνών 365/11-03-2014) η ποινική διαδικασία διήρκεσε έως την έκδοση της σχετικής (παρεμπίπτουσας) απόφασης με την οποία διατάχθηκε η απόδοση των ποσών στο Δημόσιο, ήτοι ως την 07-03-2017 (1115/07-03-2017 Πρωτόδικη Απόφαση του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών):

Ομόφωνα, ότι ο χρόνος της διάρκειας της ποινικής διαδικασίας είναι ζήτημα που αφορά τη δικαστική λειτουργία, εκφεύγει της αρμοδιότητας της Διοίκησης και δεν εντάσσεται στα γεγονότα εκείνα, τα οποία κατά τη νομολογία και θεωρία συνιστούν λόγο ανωτέρας βίας. Εξάλλου, όπως αναφέρθηκε, και για την περίπτωση της δέσμευσης των περιουσιακών στοιχείων των οφειλετριών εταιρειών με πράξεις του Προέδρου της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και του Ανακριτή, στις ίδιες ανήκει η ευθύνη για την κίνηση της σε βάρος τους ποινικής διαδικασίας.

Επομένως, δε συνιστά λόγο ανωτέρας βίας, κατά την έννοια των άρθρων 6 παρ. 4 ΚΕΔΕ και 61 παρ.1 ΚΦΔ, η οποιαδήποτε χρονική καθυστέρηση στην ποινική

διαδικασία από την έκδοση του με αριθμό 365/11-03-2014 παραπεμπτικού βουλεύματος του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών μέχρι την έκδοση την 07-03-2017 της με αριθμό 1115/2017 απόφασης του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών.

64. Επί του πέμπτου (ε.) υποερωτήματος εάν συνιστά λόγο ανωτέρας βίας η αδυναμία εκτέλεσης των διατασσομένων με τη με αριθμό 1115/07-03-2017 παρεμπίπτουσα απόφαση του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, με την οποία μεταξύ άλλων διατάχθηκε η απόδοση στο Δημόσιο του συνολικού ποσού των 52.206.263,49 € για φορολογικές οφειλές και ποσού 5.992.040,14 € για τελωνειακές οφειλές, μέχρι την έκδοση της Κ.Υ.Α. 34054 οικ./φ.321/2019 που προβλεπόταν από το άρθρο 7 του ν. 4312/2014:

Κατά τη γνώμη της **πλειοψηφίας**, που απαρτίσθηκε από τους Ευγενία Βελώνη, Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ., Βασιλική Πανταζή, Σπυριδώνα Παπαγιαννόπουλο, Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη, Θεόδωρο Ψυχογιό, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ., Βασιλική Τύρου, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Αντώνιο Τατσόπουλο, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αλέξανδρο Ροϊλό, Αδαμαντία Καπετανάκη, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρο Σπυρόπουλο, Βασίλειο Καραγεώργο, Ευσταθία Τσαούση, Χρήστο Μητκίδη, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Παναγιώτα - Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Μαρία Σπάσου, Ευάγγελο Μαρίνη, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννα Λεμπέση, Νικόλαο Μουκαζή, Περικλή Αγγέλου, Παρασκευά Χρυσσοστομίδα, Ιωάννη Αλεξανδράκη, Νικόλαο Πατηνιώτη, Φωτεινή Δεδούση και Κωνσταντίνο Γεωργιάδη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψήφοι 34**), με την οποία συντάχθηκε και η Εισηγήτρια Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ., (γνώμη χωρίς ψήφο), η έκδοσης της με αριθμό 34054 οικ./Φ.321/2019 Κ.Υ.Α., στις 10-06-2019, και η μη εκτέλεση από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων των διατασσομένων με την με αριθμό 1115/07-03-2017 παρεμπίπτουσα απόφαση του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, δεν δύναται να θεωρηθεί ότι συνιστά ανωτέρα βία, με την προεκτεθείσα έννοια, στο πλαίσιο εφαρμογής των άρθρων 6 παρ.4 ΚΕΔΕ και 61 παρ. 1 ΚΦΔ, ικανή να οδηγήσει στην απαλλαγή των οφειλετριών από τους τόκους και πρόστιμα εκπρόθεσμης καταβολής των από τις στο ιστορικό αιτίες οφειλών τους, για το μετά την έκδοση της προαναφερόμενης παρεμπίπτουσας απόφασης του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών χρονικό διάστημα, αφού, κυρίως, από μόνη της η κατά τον παραπάνω χρόνο έκδοσης της ως άνω Κ.Υ.Α. δεν στοιχειοθετεί, κατ' αντικειμενική κρίση, αιτιωδώς και βασίμως, τον δικαιολογητικό λόγο της μη εμπρόθεσμης καταβολής των χρεών τους. Επιπλέον, η εν λόγω Κ.Υ.Α. δεν ήταν

αναγκαίος όρος για την υλοποίηση της απόδοσης των χρηματικών απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου, καθόσον η απόδοση αυτή παρίστατο δυνατή με βάση τις διατάξεις του νόμου του ν. 4312/2014, ενώ η Κ.Υ.Α. ρυθμίζει ήσσοнос σημασίας διαδικαστικά ζητήματα, τα οποία δεν εμπόδιζαν την απόδοση. Συνεπώς, η έκδοση της εν λόγω απόφασης κατά τον προαναφερθέντα χρόνο δεν μπορεί να αποδοθεί σε υπαιτιότητα των οργάνων του Δημοσίου, η συνδρομή της οποίας, σε κάθε περίπτωση, θα γεννούσε άλλου είδους αξιώσεις κατ' αυτού.

65. Κατά τη γνώμη της **μειοψηφίας** που διατυπώθηκε από τον Ιωάννη Αλεξανδράκη, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους (**ψηφος 1**), η έκδοση της παραπάνω Κ.Υ.Α. ήταν αναγκαίος όρος για την υλοποίηση της απόδοσης των χρηματικών ποσών που είχαν παρακατατεθεί στο ΤΠΚΔ, μετά την κατά τα ως άνω δέσμευσή τους, και επομένως, η εξ αιτίας αυτού του λόγου καθυστερημένη απόδοσή τους στο Δημόσιο, αποτέλεσε λόγο ανωτέρας βίας, που δικαιολογεί την απαλλαγή των εταιρειών από τα αναλογούντα στο παραπάνω χρονικό διάστημα πρόστιμα και τόκους.

66. Ακολουθως, **επί του δευτέρου ερωτήματος (α., β. και γ. υποερωτήματα) εάν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει συντελεστεί «απόδοση» εκ μέρους του τρίτου άλλως «εξόφληση» των σχετικών οφειλών προς το Δημόσιο των ανωτέρω νομικών και φυσικών προσώπων α. κατά τον χρόνο κατά τον οποίο συμπληρώθηκε το δεκαήμερο μετά την υποβολή θετικής δήλωσης εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων επί των αναγκαστικών κατασχέσεων που επιβλήθηκαν εις χείρας τους ως τρίτων, ως αναλυτικά αναφέρονται στο ιστορικό, β. εάν διαφοροποιείται η απάντηση στο ερώτημα αυτό από το γεγονός ότι λόγω της έκδοσης των με αριθμούς 12/17-1-2012 και 21/25-1-2012 διατάξεων του Προέδρου της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, επιβλήθηκε δέσμευση των τηρουμένων από τις οφειλέτριες εταιρείες λογαριασμών στα πιστωτικά ιδρύματα και γ. εάν διαφοροποιείται η απάντηση από το γεγονός ότι τυχόν εκταμίευση παρά την απαγόρευση κίνησης των εν λόγω τραπεζικών λογαριασμών με βάση τις προαναφερόμενες διατάξεις του Προέδρου της Αρχής, είναι άκυρη μόνο έναντι του Δημοσίου, και συνεπώς τυχόν εκταμίευση προς το Δημόσιο στη βάση των αναγκαστικών κατασχέσεων που είχαν επιβληθεί εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων ως τρίτων, δεν θα έπληττε αλλά αντίθετα θα εξυπηρετούσε τα συμφέροντα του:**

67. Ομόφωνα, ότι η κατ' άρθρο 48 του ν. 3691/2008 απαγόρευση της κίνησης λογαριασμών ή η δέσμευση αυτών «επέχουν θέση κατάσχεσης», με την έννοια ότι, όπως και η κοινή κατάσχεση, στοχεύουν στην απαγόρευση οποιασδήποτε διάθεσης του δεσμευομένου αυτού περιουσιακού στοιχείου, ισχύουν δε μέχρι το πέρας της

ποινικής δίκης και αποσκοπούν στην μέχρι τότε διατήρηση των περιουσιακών στοιχείων του κατηγορουμένου. Ειδικότερα, η διάταξη του ανακριτή ή το βούλευμα του συμβουλίου (άρθρο 48 παρ. 1), καθώς και η διάταξη του Προέδρου της Αρχής (άρθρο 48 παρ. 5), συνεπάγεται την απαγόρευση στα πιστωτικά ιδρύματα να αποδώσουν κατασχεθέντα ποσά σε οποιονδήποτε κατασχόντα, επομένως και στο Ελληνικό Δημόσιο.

Κατά συνέπεια αυτών, οι επιβληθείσες από το Ελληνικό Δημόσιο, κατ' άρθρο 30 παρ.3 ΚΕΔΕ, αναγκαστικές κατασχέσεις επί των δεσμευθέντων τραπεζικών λογαριασμών των καθ' ων η κατάσχεση εταιρειών, δεν ανέπτυξαν τις έννομες συνέπειές τους, εκχώρηση δηλαδή των κατασχεμένων χρημάτων στο κατασχόν Ελληνικό Δημόσιο, λόγω της προγενέστερης δέσμευσής τους, άλλως οι κατασχέσεις αυτές ήταν ανενεργείς, ως άγουσες σε απαγορευμένη διάθεση, η οποία πάντως δεν τις καθιστά αυτοδικαίως άκυρες (βλ. ΕΦΑθ. 6980/2020, ΔιοικΠρωτ.Ναυπλίου 85/2018, ΠΟΛ. 1194/14.8.2014).

Κατά τη συγκλίνουσα γνώμη που διατυπώθηκε από τους Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αλέξανδρο Ροϊλό, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Ιωάννη Αλεξανδράκη, Νικόλαο Πατηνιώτη, Φωτεινή Δεδούση, Κωνσταντίνο Γεωργιάδη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, με την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ., (γνώμη χωρίς ψήφο), και υπό την εκδοχή ότι επήλθε, κατ' άρθρο 30 παρ.3 ΚΕΔΕ, αναγκαστική εκχώρηση των κατασχεθέντων χρημάτων των δεσμευθέντων λογαριασμών στο Ελληνικό Δημόσιο, η εκχώρηση αυτή δεν επιφέρει και απόσβεση της απαίτησης έναντι του καθού η κατάσχεση, αφού εκχώρηση δεν γίνεται «αντί καταβολής» αλλά «χάριν (επί σκοπώ) καταβολής», και συνεπώς δεν απαλλάσσει τις καθ' ων η κατάσχεση οφειλέτριες του Δημοσίου από την υποχρέωση να καταβάλουν τα επί των οφειλών τους προς το Ελληνικό Δημόσιο πρόστιμα, τόκους ή προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, όπως προεκτέθηκε (Ολ.Ν.Σ.Κ. 408/1979, Ν.Σ.Κ.146/1995).

Ανεξαρτήτως τούτων, από το διδόμενο πραγματικό δεν προκύπτει ότι έλαβε χώρα εκταμίευση προς το Ελληνικό Δημόσιο ποσών κατόπιν των εις χείρας τρίτων επιβληθεισών κατασχέσεων, επομένως το σχετικό τρίτο υποερώτημα στερείται ουσίας, ως υποθετικό.

68. Ομόφωνα, ότι η απάντηση αυτή δεν διαφοροποιείται από το γεγονός ότι η επιβληθείσα δέσμευση των τηρουμένων από τις οφειλέτριες εταιρείες λογαριασμών στα πιστωτικά ιδρύματα και η μετά ταύτα απαγόρευση κίνησης των λογαριασμών αυτών είναι άκυρη μόνο έναντι του Ελληνικού Δημοσίου και έχει τεθεί για την

προστασία των συμφερόντων του, πέραν του ότι και το υποερώτημα αυτό είναι υποθετικό, αφού διάθεση των δεσμευμένων υπέρ τρίτων, ώστε να τεθεί θέμα ακυρότητάς της υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου δεν δίδεται ότι έγινε, ούτε και προκύπτει.

69. Επί του τρίτου ερωτήματος, *περί του τρόπου πίστωσης των αποδοθέντων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ποσών, σε εκτέλεση της με αριθμό 1115/7-3-2017 απόφασης του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, ήτοι εάν θα πιστωθούν μόνο στο ΕΕΤΗΔΕ και τους τόκους που έχουν συμβεβαιωθεί με τον φόρο και σε καταφατική περίπτωση ποιά η τύχη των προσαυξήσεων εκπροθέσμου καταβολής, ήτοι εάν θα πρέπει να εισπραχθούν και οι αναλογούσες προσαυξήσεις, οπότε σε αυτήν την καταφατική περίπτωση τίθεται το ερώτημα ποιό είναι το χρονικό σημείο μέχρι το οποίο θα πρέπει να υπολογισθούν οι προσαυξήσεις εκπρόθεσμου καταβολής ή άλλως ποιά είναι η ημερομηνία παύσης των προσαυξήσεων:*

70. Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τους Ευγενία Βελώνη, Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ., Βασιλική Πανταζή, Σπυρίδωνα Παπαγιαννόπουλο, Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ., Βασιλική Τύρου, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλια, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρο Σπυρόπουλο, Ευσταθία Τσαούση, Χρήστο Μητκίδη, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Μαρία Σπάσου, Ευάγγελο Μαρίνη, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννα Λεμπέση, Νικόλαο Μουκαζή, Περικλή Αγγέλου, Κωνσταντίνο Γεωργιάδη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψηφοί 24**), προκειμένου να δοθεί θετική ή αρνητική απάντηση στο τιθέμενο ερώτημα, είναι αναγκαίο να διευκρινισθεί, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση, η έννοια της «εισπρακτέας» απαίτησης οριοθετείται, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ΚΕΔΕ ή προσδιορίζεται από το όλως ειδικό νομοθετικό πλαίσιο του ν. 4312/2014. Κατ' αρχήν, το γεγονός και μόνο ότι ο τελευταίος αυτός νόμος τιτλοφορείται: *«Ρύθμιση δεσμευμένων ή κατασχεμένων χρηματικών απαιτήσεων και μετρητών...»* παραπέμπει σε ειδικό νόμο, που σκοπό έχει να ρυθμίσει τις ιδιαίτερες αυτές κατηγορίες χρηματικών απαιτήσεων πιστωτών, μεταξύ άλλων και του Ελληνικού Δημοσίου, που προκύπτουν από τη διάπραξη οικονομικών εγκλημάτων. Στην ίδια διαπίστωση συνηγορεί και η αιτιολογική έκθεση του νόμου στην οποία, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι με το νόμο αυτό *«...επιχειρείται να ρυθμιστεί η διαχείριση από το Ελληνικό Δημόσιο, τα κρατικά νομικά πρόσωπα και αρχές και τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης εν γένει, των δεσμευμένων ή κατασχεμένων χρηματικών απαιτήσεων και μετρητών ή υπολοίπων τραπεζικών λογαριασμών ή των μετρητών που περιέχονται σε θυρίδες, στη διάρκεια*

της ποινικής διαδικασίας...», ότι «... για πρώτη φορά θεσπίζεται μια μορφή ποινικής συνδιαλλαγής για τον ύποπτο ή τον κατηγορούμενο που διευκολύνει το Ελληνικό Δημόσιο, τα κρατικά νομικά πρόσωπα και αρχές και τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης να ικανοποιηθούν πλήρως για την αξίωση ή τη ζημία τους...» και ότι «.....δίδεται η δυνατότητα το Ελληνικό Δημόσιο, τα κρατικά νομικά πρόσωπα και αρχές και οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης να έχουν συνολική εικόνα, αλλά και να αξιοποιούν με τον πλέον πρόσφορο τρόπο τα χρήματα αυτά σε χρόνους συντομότερους από τους σήμερα συνήθεις στην ποινική διαδικασία».

71. Στο πλαίσιο της ειδικής αυτής νομοθετικής ρύθμισης, με το άρθρο 1 παρ. 2 του νόμου ορίζεται ότι εάν τα εγκλήματα της παραγράφου 1 έχουν τελεστεί σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου ή στρέφονται κατά της ιδιοκτησίας και των περιουσιακών δικαιωμάτων αυτού, η αρχή ή το δικαιοδοτικό όργανο, που εξέδωσε την οικεία απόφαση, διάταξη ή βούλευμα, διατάσσει την απόδοση στο Ελληνικό Δημόσιο των μετρητών ή του υπολοίπου των τραπεζικών λογαριασμών ή των μετρητών που περιέχονται σε θυρίδες, συνυπολογιζομένων των τόκων, προσαυξήσεων και των προστίμων, και μέχρι του συνολικού ποσού αυτών, έναντι της προσδιορισθείσας οφειλής ή ζημίας τους, κατά τον χρόνο κατά τον οποίο η απαίτηση του Δημοσίου καθίσταται εισπρακτέα, είτε συνεπεία παρέλευσης της προθεσμίας αμφισβήτησης (διοικητικής ή δικαστικής) της σχετικής πράξης προσδιορισμού, είτε συνεπεία έκδοσης σχετικής οριστικής δικαστικής απόφασης στην περίπτωση έγερσης αμφισβήτησης.

72. Στην προκείμενη περίπτωση, η καταβολή (εξόφληση) των απαιτήσεων και κατ' επέκταση η παύση των τόκων, προστίμων ή προσαυξήσεων ανατρέχει στον χρόνο κατά τον οποίο οι απαιτήσεις του Ελληνικού Δημοσίου έγιναν εισπρακτέες, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του ν. 4312/2014, σε συνδυασμό με όσα διέταξε και η με αριθμό 1115/2017 αμετάκλητη απόφαση του Α' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών. Συνεπώς, η τοποθέτηση του χρόνου διακοπής επιβολής των τόκων, προστίμων ή προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής σε σημείο προγενέστερο του χρόνου απόδοσης των σχετικών χρηματικών ποσών από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων επιβάλλεται στην εξεταζόμενη υπόθεση, διότι το προβλέπουν οι ειδικές διατάξεις του παραπάνω ειδικού νόμου, κατ' εφαρμογή των οποίων εκδόθηκε η ως άνω αμετάκλητη απόφαση και διατάχθηκε η απόδοση των δεσμευμένων χρημάτων. Ειδικότερα, σύμφωνα με την διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4312/2014 η καταβολή των σχετικών ποσών για την εξόφληση των απαιτήσεων του Δημοσίου, και ως εκ τούτου και η παύση τόκων και προστίμων εκπρόθεσμης καταβολής ή προσαυξήσεων, προσδιορίζεται στον χρόνο κατά τον οποίο οι απαιτήσεις του

Δημοσίου κατέστησαν εισπρακτέες, είτε συνεπεία άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας αμφισβήτησης, είτε συνεπεία έκδοσης οριστικής δικαστικής απόφασης και όχι κατά τον χρόνο που διατάχθηκε η απόδοσή τους ή πραγματοποιήθηκε τελικά η καταβολή αυτών (βλ. αιτιολογική έκθεση του νόμου τούτου, σελ. 2045 -2047 της με αριθμό 1115/2017 απόφασης του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών), αφού υφίσταται ειδική διάταξη νόμου που προσδιορίζει τον χρόνο απόδοσης (καταβολής) και ο οποίος ανατρέχει σε προγενέστερο της κατάθεσης σε λογαριασμούς του Δημοσίου.

Ως εκ τούτου, κατά τη γνώμη αυτή της πλειοψηφίας, η είσπραξη/απόδοση των χρημάτων που κατατέθηκαν τον Ιανουάριο του 2020 στους λογαριασμούς του Ελληνικού Δημοσίου (27-01-2020 στη Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών και 30-01-2020 στο Δ΄ Τελωνείο Πειραιά), ανατρέχει, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις στους χρόνους που οι απαιτήσεις αυτές έγιναν εισπρακτέες, όπως τους προσδιορίζει η με αριθμό 1115/2017 απόφαση του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών (βλ. σελ. 2051, 2055), από τους χρόνους δε αυτούς δεν οφείλονται τόκοι, πρόστιμα ή προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής.

73. Κατά την **πρώτη μειοψηφήσασα** γνώμη που απαρτίσθηκε από τους Θεόδωρο Ψυχογιού, Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ., Αντώνιο Τατσόπουλο, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Παρασκευά Χρυσοστομίδη, Νικόλαο Πατηνιώτη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψήφοι 7**), ως χρονικό σημείο έναρξης της ανωτέρας βίας στο πρόσωπο των οφειλετών, που δικαιολογεί την απαλλαγή τους από τόκους, πρόστιμα και προσαυξήσεις, πρέπει, εν προκειμένω, να θεωρηθεί η 18-05-2018, δηλαδή η ημερομηνία έκδοσης της προαναφερθείσης εισαγγελικής διάταξης που παραγγέλλει την εκτέλεση της με αριθμό 1115/2017, παρεμπίπτουσας, απόφασης του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Αθηνών, με την οποία διατάχθηκε η αποδέσμευση των οφειλόμενων χρημάτων και η απόδοση αυτών στο Δημόσιο. Ασφαλώς, η καθυστέρηση έκδοσης της, προβλεπόμενης στο άρθρο 7 του ν. 4312/2014, Κ.Υ.Α. με αριθμό 34054 οικ./φ.321/2019, ως οφειλόμενη σε προφανή υπαιτιότητα των διοικητικών οργάνων, δεν δύναται να δικαιολογήσει την, μετά τις 18-05-2018, επιβολή τόκων, προστίμων και προσαυξήσεων σε βάρος των οφειλετών. Δεν μπορεί, όμως, να υποστηριχθεί βασίμως ούτε ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 2 του ν. 4312/2014, η παύση παραγωγής τόκων, προστίμων και προσαυξήσεων ανατρέχει στον χρόνο, κατά τον οποίο οι απαιτήσεις του Ελληνικού Δημοσίου είχαν καταστεί εισπρακτέες, δηλαδή εισπράξιμες ή ληξιπρόθεσμες στην περίπτωση που ο χρόνος αυτός προηγείται της αποδέσμευσης των χρημάτων. Και τούτο, διότι, ως

γνωστόν, το εισπράξιμο (ληξιπρόθεσμο) των προς το Δημόσιο χρεών σε καμία περίπτωση δεν δικαιολογεί την παύση των τόκων και προσαυξήσεων, αλλά, απεναντίας συνιστά την αναγκαία και νόμιμη προϋπόθεση παραγωγής τους (βλ. άρθρ. 53 παρ. 1 ΚΦΔ. και 6 παρ. 1 ΚΕΔΕ.), η οποία παύει μόνο με την εξόφληση των χρεών ή με τη συνδρομή (ανυπαίτιας) ανωτέρας βίας στο πρόσωπο του οφειλέτη, ως προς την καταβολή τους.

74. Ειδικότερα, με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του ν. 4312/2014, ο νομοθέτης δεν εισάγει κάποια νέα και ειδική ρύθμιση, που προσδιορίζει άλλον χρόνο απόδοσης (καταβολής) των δεσμευθέντων μετρητών προς το Δημόσιο, που έχει ως συνέπεια να αποτρέπει αναδρομικά την παραγωγή τόκων, προστίμων και προσαυξήσεων, κατά παρέκκλιση από τις γενικές διατάξεις, αλλά απλώς θεσπίζει την υποχρέωση της αρχής ή του αρμόδιου δικαιοδοτικού οργάνου να διατάξουν την αποδέσμευση και την απόδοση στο Ελληνικό Δημόσιο των απαιτήσεών του, κατά το χρόνο που αυτές κατέστησαν εισπρακτέες (εισπραξιμες), «...*είτε συνεπεία παρέλευσης της προθεσμίας αμφισβήτησης (διοικητικής ή δικαστικής) της σχετικής πράξης προσδιορισμού της είτε συνεπεία έκδοσης σχετικής οριστικής δικαστικής απόφασης στην περίπτωση έγερσης αμφισβήτησης...*» (βλ. την επί της ως άνω διάταξης αιτιολογική έκθεση, ως και την έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής). Στην περίπτωση, που η διάταξη της αρχής ή του δικαιοδοτικού οργάνου, περί απόδοσης των χρημάτων, δεν εκδοθεί καν ή εκδοθεί σε απώτερο χρόνο, με συνέπεια την ανυπέρβλητη νομική αδυναμία του Δημοσίου να εισπράξει τις ήδη ληξιπρόθεσμες (εισπρακτέες) οφειλές, λόγω της υφιστάμενης δέσμευσης, τότε δεν τίθεται ζήτημα μη επιβολής προσαυξήσεων, τόκων και προστίμων, καθ' όλο το χρονικό διάστημα που διαρκεί η εν λόγω νομική αδυναμία, εφόσον η δέσμευση έχει επιβληθεί για λόγους που ανάγονται στην, υπό δικαστική διερεύνηση, αξιόποινη συμπεριφορά των οφειλετών και, κατά συνέπεια δεν συντρέχει (ανυπαίτια) ανωτέρα βία στο πρόσωπό τους, κατά τα συναφώς κριθέντα (πρβλ. Ολ.Ν.Σ.Κ. 420/2013). Υπό την αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή, θα προκαλείτο αδικαιολόγητα ευνοϊκή διάκριση, υπέρ των προσώπων, που διώκονται για τα ανωτέρω σοβαρά αδικήματα, η οποία θα έπληττε καίρια τόσο τα συμφέροντα του Δημοσίου, λόγω της απώλειας των εισπρακτέων τόκων, προστίμων και προσαυξήσεων, όσο και τη θεμελιώδη συνταγματική αρχή της ισότητας, λόγω μη ισότιμης μεταχείρισης των οφειλετών του Δημοσίου, χωρίς να συντρέχει αποχρών λόγος δημοσίου συμφέροντος (δοθέντος, άλλωστε, ότι τα αποδοτέα χρήματα ήταν ήδη δεσμευμένα).

75. Συνεπώς, κατά τη γνώμη αυτή, παρά το γεγονός ότι, στη προκείμενη περίπτωση, οι απαιτήσεις του Δημοσίου είχαν, πράγματι, καταστεί εισπράξιμες σε χρόνο προγενέστερο της πιο πάνω εισαγγελικής διάταξης για την εκτέλεση της με αριθμό 1115/2017 παρεμπόπτουσας απόφασης του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Αθηνών, εντούτοις είναι αυτονόητο ότι η αναμφισβήτητη και αντικειμενική νομική αδυναμία του Δημοσίου να εισπράξει τα σχετικά κονδύλια, εξ αιτίας της, μέχρι 18-05-2018, υφιστάμενης νομικής δέσμευσης αυτών, είχε ως αυτόθροο αποτέλεσμα την, κατά νόμο, ακώλυτη παραγωγή τόκων, προστίμων και προσαυξήσεων μέχρι και της ως άνω αναφερόμενης ημερομηνίας και δεν υφίσταται δυνατότητα απαλλαγής των προαναφερόμενων οφειλετών από τις συγκεκριμένες επιβαρύνσεις, κατά τις διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 4 του ΚΕΔΕ και 61 παρ. 1 ΚΦΔ., για όλο το κρίσιμο χρονικό διάστημα της δέσμευσης (δηλαδή από τον Ιανουάριο του 2012 έως και 18-05-2018).

76. Κατά τη **δεύτερη μειοψηφήσασα** γνώμη, που απαρτίσθηκε από τους Αλέξανδρο Ροϊλό, Βασίλειο Καραγεώργο, Φωτεινή Δεδούση, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, (**ψήφοι 3**), με την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ., (γνώμη χωρίς ψήφο), οι τόκοι, πρόστιμα ή προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής (άρθρ. 6 ΚΕΔΕ, 53 και 57 ΚΦΔ) υπολογίζονται και συνεισπράττονται υποχρεωτικά με το βασικό χρέος, υπολογίζονται δε από την επόμενη ημέρα της λήξης της νόμιμης προθεσμίας καταβολής έως και την ημερομηνία καταβολής του φόρου (βλ. ΣτΕ 2743/2002, 2027/2000, 837/2016). Δυνατότητα απαλλαγής από τα αρμόδια όργανα υφίσταται μόνον στις περιπτώσεις που τούτο ορίζεται ρητά, ήτοι στις περιπτώσεις συνδρομής ανωτέρας βίας κατ' άρθρα 6 παρ. 4 ΚΕΔΕ και 61 παρ.1 ΚΦΔ, καθώς και σε ειδικές περιπτώσεις οφειλών στρατευομένων και ανηλίκων, κατ' άρθρο 6 παρ. 6 ΚΕΔΕ .

77. Η παραπάνω προσέγγιση δεν αναιρείται από το ότι ειδικές ρυθμίσεις προβλέπουν παύση των τόκων και των προσαυξήσεων πριν από την ημερομηνία είσπραξης του οφειλόμενου φόρου, διότι στην περίπτωση αυτή πρόκειται για ρυθμίσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών βάσει νόμων, που ορίζουν την ημερομηνία της παύσης ή τα διαστήματα, για τα οποία ισχύει η παύση (όπως στην παραχώρηση στο Δημόσιο κληρονομαίου ακινήτου για την εξόφληση του φόρου κληρονομίας, οπότε οι προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής παύουν την ημερομηνία μεταγραφής του ακινήτου στο Δημόσιο, ανεξάρτητα του χρόνου της λογιστικής τακτοποίησης της οφειλής /Ν.Σ.Κ. 671/1993).

78. Εξάλλου, η επιβολή τόκων, προστίμων και προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής γίνεται κατά δέσμια αρμοδιότητα των αρμοδίων οργάνων, με τη

διαπίστωση της συνδρομής των νομίμων προς τούτο προϋποθέσεων, τα οποία κρίνουν και τον χρόνο που λαμβάνει χώρα η καταβολή - εξόφληση του ληξιπρόθεσμου χρέους, ώστε να προβούν στην επιβολή τους, μέχρι του χρόνου αυτού.

79. Στην υπό κρίση περίπτωση, όπως εκτέθηκε, με τη με αριθμό 2034/31-10-2019 παρεμπίπτουσα απόφαση του Α΄ Πενταμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών κρίθηκε, μεταξύ άλλων, ότι: α) η εκτέλεση των ποινικών αποφάσεων και της παρεμπίπτουσας με αριθμό 1115/2017 ποινικής απόφασης του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, συννόμως επιχειρήθηκε να γίνει με διατάξεις του Εισαγγελέα Εκτέλεσης της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών, ο οποίος είναι ο μόνος αρμόδιος να παραγγείλει την προσήκουσα εκτέλεσή της», σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 1 του Κώδικα Οργανισμού των Δικαστηρίων (ν.1756/1998), β) η Κ.Υ.Α. 34054 οικ./φ.321/2019 δεν μεταβάλλει τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ.1 του ως άνω νόμου, ελλείπει ειδικής ρητής εξουσιοδότησης νόμου και γ) η παρεμπίπτουσα με αριθμό 1115/2017 απόφαση είναι άμεσα εκτελεστή, «επιμελεία όμως του αρμοδίου Εισαγγελέως». Επομένως, η κατάθεση των επίμαχων ποσών στους τραπεζικούς λογαριασμούς των Δ.Ο.Υ Φ.Α.Ε Αθηνών και Τελωνείου Αθηνών, σε εκτέλεση της τελευταίας αυτής παρεμπίπτουσας απόφασης, από το υπόχρεο προς τούτο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων Αθηνών, δεν ήταν δυνατή πριν από την έκδοση της από 18-05-2018 διάταξης της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών, καθώς ούτε και πριν από την έκδοση της με αριθμό 34054 οικ./φ.321/2019 Κ.Υ.Α. Η κατάθεση αυτή επέχει θέση «καταβολής», συνιστά δηλαδή οιονεί εξόφληση και άρα αποτελεί τον κρίσιμο χρόνο είσπραξης των επίμαχων χρεών από το Δημόσιο, ώστε μέχρι την ημερομηνία αυτή να υπολογίζονται οι αναλογούντες τόκοι, πρόστιμα και προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, επί κάθε βασικής οφειλής, όπως αυτή διαμορφώθηκε με τη με αριθμό 2034/2019 παρεμπίπτουσα απόφαση του Α΄ Πενταμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών. Εκ τούτου έπεται ότι μέχρι την είσπραξη των επίμαχων οφειλών εφαρμόζονται οι πάσης φύσεως διατάξεις που αφορούν σε ενεργό απαίτηση του Δημοσίου (πρβλ. Ν.Σ.Κ. 671/1993), καθόσον η εφαρμογή αυτών δεν δύναται να παρακαμφθεί, ελλείπει, όπως προαναφέρθηκε, σχετικής διάταξης νόμου.

80. Κατά την **τρίτη μειοψηφήσασα** γνώμη, που διατυπώθηκε από τον Ιωάννη Αλεξανδράκη, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, ο λόγος ανώτερης βίας, αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσης της με αριθμό 1115/2017 απόφασης του Α΄ Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, δηλαδή την 07-03-2017, και διαρκεί έως την ημερομηνία που αποδόθηκαν στο Δημόσιο τα ποσά που ορίζονται στην απόφαση αυτή, δηλαδή την 27-01-2020, κατά το χρονικό δε αυτό διάστημα δεν οφείλονται τόκοι

πρόστιμα και προσαυξήσεις. Τούτο, διότι, μετά την έκδοση της απόφασης αυτής, με την οποία, μεταξύ άλλων, διατάχθηκε η απόδοση στο Δημόσιο του συνολικού ποσού των 52.206.263,49 €, για φορολογικές οφειλές και ποσού 5.992.040,14 € για τελωνειακές οφειλές, το μόνο γεγονός που εμπόδιζε την απόδοση των δεσμευμένων χρηματικών ποσών στο Δημόσιο, ήταν η έλλειψη της αναγκαίας, κατ' άρθρο 7 του ν. 4312/2014, Κ.Υ.Α. που θα καθόριζε τον τρόπο, τη διαδικασία και τον χρόνο απόδοσης των παρακατεθέντων ποσών στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Απάντηση

81. Κατόπιν, όλων των προαναφερθέντων, επί των τεθέντων ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τακτική Ολομέλεια), γνωμοδοτεί, όπως παραπάνω αναφέρεται, ομόφωνα ή σύμφωνα με την πλειοψηφία αντίστοιχα.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 19- 11- 2021

Η Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ευγενία Βελώνη

Η Εισηγήτρια Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Σπυριδούλα Ραυτοπούλου